

Tartalom

TEJÚT

Hamvas Béla: <i>Nem mind arany, ami réz</i> (drámarészlet)	3
--	---

CSILLAGSZEM

Adamik Zsolt: <i>Örménykút 62.!</i> (búzaszeme) (novella)	8
Vajdics Anikó: <i>Egy mozdulattal; Agórafóbia; Mi dolgom vele</i> (versek)	13
apats gábor: <i>valahogy így vagytok ti együtt a szívemben is</i> (napló)	16
Vécsei Rita Andrea: <i>Hangulatos ember; Átmeneti élet</i> (versek)	18
Nyirán Ferenc: <i>A kötél táncos lány; Most</i> (versek)	22
Majoros Nóra: <i>Szívkamra</i> (novella)	24
Botos Ferenc: <i>Apokrif; Menedék; Ananké</i> (versek)	28
Somogyi Aranka: <i>halál.01</i> (novella)	29

Válogatás a Független Mentorhálózat alkotóinak verseiből és prózáiból II.

Bán Mona: <i>Palakcposta</i> (novella)	32
Dévai Lili: <i>abc</i> (vers)	34
Harmadik Balogh Gyula: <i>A kubikos</i> (novella)	36
Rákóczi Zoltán: <i>Tartás</i> (vers)	39
Németh Gábor Dávid: <i>Teli szájjal</i> (vers)	40
Szén Benjamin: <i>Kényelem</i> (vers)	41
Purosz Leonidasz: <i>Nem tudunk semmit</i> (vers)	42
Juhász Mórió: <i>Átkötés</i> (vers)	43
Jassó Judit: <i>Noémi bárkája</i> (prózarészlet)	44
Gáspár-Singer Anna: <i>Hófehér</i> (novella)	47

CSILLAGKÉP

„Magyarországba fáradtam bele” – Horváth M. Zsófia interjúja Fekete Valér Sior graffitiművésszel	53
---	----

CSILLAGPOR

Weiner Sennyey Tibor: <i>Semmi komoly Hamvas Béla, avagy az utolsó fátyol és az utolsó maszk</i> (esszé-részlet)	60
„A színház egy sokváltozós egyenlet” – Weiner Sennyey Tibor interjúja Formanek Csaba színész-rendezővel	63
Méltóság és elfogadás az élet vége felé. A hospice egy önkéntes szemével. Gaal Ilona írása	69

KICSI CSILLAG

Anton Pavlovics Guszev: <i>Mágnes Ferkó</i> (mese) (Kiss Ottó fordítása)	73
Bödecs László: „Minden egyszerre nyűglődik” (Sepsi László: <i>Ördögcsapás</i>)	77
Sepsi László: <i>Ördögcsapás</i> (részlet)	79

SZERZŐINK	80
-----------	----

HAMVAS BÉLA

Nem mind arany, ami séz

(részlet)

(Koldusok a lépcsőn ülnek és esznek)

ELSŐ KOLDUS *(eszik)*

Nem sok hús van benne.

MÁSODIK KOLDUS *(eszik)*

Az is szagos.

HARMADIK KOLDUS *(eszik)*

Elég híg.

NEGYEDIK KOLDUS *(eszik)*

A király is káposztát ebédel?

ELSŐ KOLDUS

A kacsát szereti.

MÁSODIK KOLDUS

Én is azt szeretem.

HARMADIK KOLDUS

A szakács azt mondta, hogy ünnepi ebéd.

NEGYEDIK KOLDUS

A koldusoknak külön főznek.

ELSŐ KOLDUS

Zsír nélkül.

MÁSODIK KOLDUS

Jó király.

HARMADIK KOLDUS

Nagy király.

NEGYEDIK KOLDUS

Hatalmas király.

(Szünet, közben folyton esznek)

ELSŐ KOLDUS

Ott voltál reggel a templomnál?

MÁSODIK KOLDUS

Elkéstem. Amikor én jöttem, már nem volt hely.

ELSŐ KOLDUS

Már tegnap este nem volt. Alkonyatkor mentem ki, és éppen csak hogy az ajtóban leülhettem. De már nem mehettem el egy percre sem. Özönlöttek. Ott is aludtam volna, ha –

MÁSODIK KOLDUS

Mi történt?

ELSŐ KOLDUS

Verekedtek. Egész éjszaka. Hajnalban egy marhakereskedő helyemért egy tallért kínált, és én buta fejvel nem adtam oda. *(zsebébe nyúl, érmét vesz ki, mutatja)* Nézd!

MÁSODIK KOLDUS *(nézi)*

Réz.

HARMADIK KOLDUS *(nézi)*

Réz. Elég sárga.

NEGYESIK KOLDUS *(nézi)*

Mhm.

(A rézpénz kézzől kézre jár, aztán visszaadják az Első Koldusnak és tovább esznek.)

ELSŐ KOLDUS

Ha a király leányát férjhez adja, szokás, hogy a nép közé aranyat szór. Régi szokás, szép szokás. *(a pénzt nézi, zsebre dugja)*

MÁSODIK KOLDUS

Azért ültél az ajtóba.

ELSŐ KOLDUS

Talán másért. Felvonulást láttam eleget. Egy-két arany jó lett volna. Mindenki a mise végét várta és az aranyakat. Arról beszéltek, ki mit fog venni rajta. Az egyik hízott disznót, a másik hordó bort, a harmadik tehenet, tűzhelyet, szobabútort, stafirungot, borbélyüzletet, mosodát, négylovas hintót, selyempaplant, lószerszámot, karkötőt, vitorlást és cimbalmot. Egész éjszaka. Összevesztek. Az asszony ágyat és szekrényt akart venni, a férfi házhelyet, ott civódtak mellettem. Végre megvirradt. A násznép felvonult és a templomba ment. A mise sokáig tartott. Aztán a harangok megszólaltak. Először a testőrkapitány lépett ki. A testőrök a násznépnek utat nyitottak és sorfalat álltak. Végül maga Medárd király.

MÁSODIK KOLDUS

Az ég sokáig éltesse.

KOLDUSOK *(mind, kórusban)*

Ámen.

ELSŐ KOLDUS

Úgy közlőrl nem is látszik királynak.

MÁSODIK KOLDUS

Milyen messze voltál tőle?

ELSŐ KOLDUS

Mint ide az a fa. Csak a testőrök sorfala volt közöttünk. Inkább valami kalmárnak néztem. De nem a jobbak közül.

MÁSODIK KOLDUS

Vigyázz, hátha van közöttünk spicli!

ELSŐ KOLDUS

Az ajtóban megállt, körülnézett. Mögötte az udvarmester, aki a vastag zacskót nyújtotta. A király átvette és megcsörgette. Aztán belenyúlt, marék pénzt vett ki. Messziről, vakuljak meg, aranynak néztem, szépen csillogott a napon. A király is megnézi, aztán szórni kezdi.

MÁSODIK KOLDUS

Csak a zaját hallottam.

ELSŐ KOLDUS

A testőröket azonnal elsöpörték. Engem előre nyomtak, de nem tudtam olyan gyorsan lépni és elestem. A mellettem levők is az első sorban mind. A második sor fölém zuhant, azokon is átgázoltak, oldalba rúgtak, fülemre léptek, egy csizma hegye az orromba talált. De a pénzt elkaptam. Négy csavargó kezemet lefogta és feszegetni kezdte, mire bal kézzel a mankómmal fejbe vágtam őket.

MÁSODIK KOLDUS

Érdemes volt.

ELSŐ KOLDUS *(a maradék ételt csajkájából összekaparja és megeszi)*MÁSODIK KOLDUS *(csajkáját kinyalja)*

HARMADIK KOLDUS

Ez az egész eljegyzés! Valami lesz.

MÁSODIK KOLDUS

Mindenki mondja. Decius királyfi a farsangi bálon beleszeretett a királyleányba, és a leány is a fiúba. Decius apja sokkal hatalmasabb, mint Medárd.

HARMADIK KOLDUS

Azt is beszélnek, hogy Decius apja követői útján a leány kezét megkérte, barátságot és szövetséget ajánlott, de Medárd visszautasította.

NEGYESIK KOLDUS

Így van. Sógorom unokaöccse a palotában testőr, tőle magától hallottam. Azt mondja, hogy a királyné és a leány egész nap sír, de a király nem enged. Az a szándéka, hogy a leányt Bazil nagyherceg fiának adja.

HARMADIK KOLDUS

Annak a pipogyának.

MÁSODIK KOLDUS

A félkegyelműnek.

ELSŐ KOLDUS

Közlőrl láttam. Kész hülye.

NEGYESIK KOLDUS

Decius apja a visszautasításért megharagudott, követeit vissza is hívta és seregét a határra küldte.

HARMADIK KOLDUS

Még háború lesz.

NEGYEDIK KOLDUS

A palotában örülnének, ha a királyt jól elpáholnák. Medárd esztét veszttette. Egyetlen embere sincs már, kivéve Bazil nagyherceget.

HARMADIK KOLDUS

Az is csak mert reméli, hogy a trónt fia fogja örökölni.

NEGYEDIK KOLDUS

Volt cudar király, volt még cudarabb, Medárd a legcudarabb. Most lesz egy hülye.

HARMADIK KOLDUS

Először a hús fogy el, aztán a káposzta.

ELSŐ KOLDUS

Az aranyból réz lesz.

TESTŐRKAPITÁNY *(testőrökkel a középső ajtón kilép)*

Miről folyik itt a szó? Politikáról?

ELSŐ KOLDUS

Nagy királyunk jóvoltából jóllaktunk és most őt dicsérjük.

TESTŐRKAPITÁNY

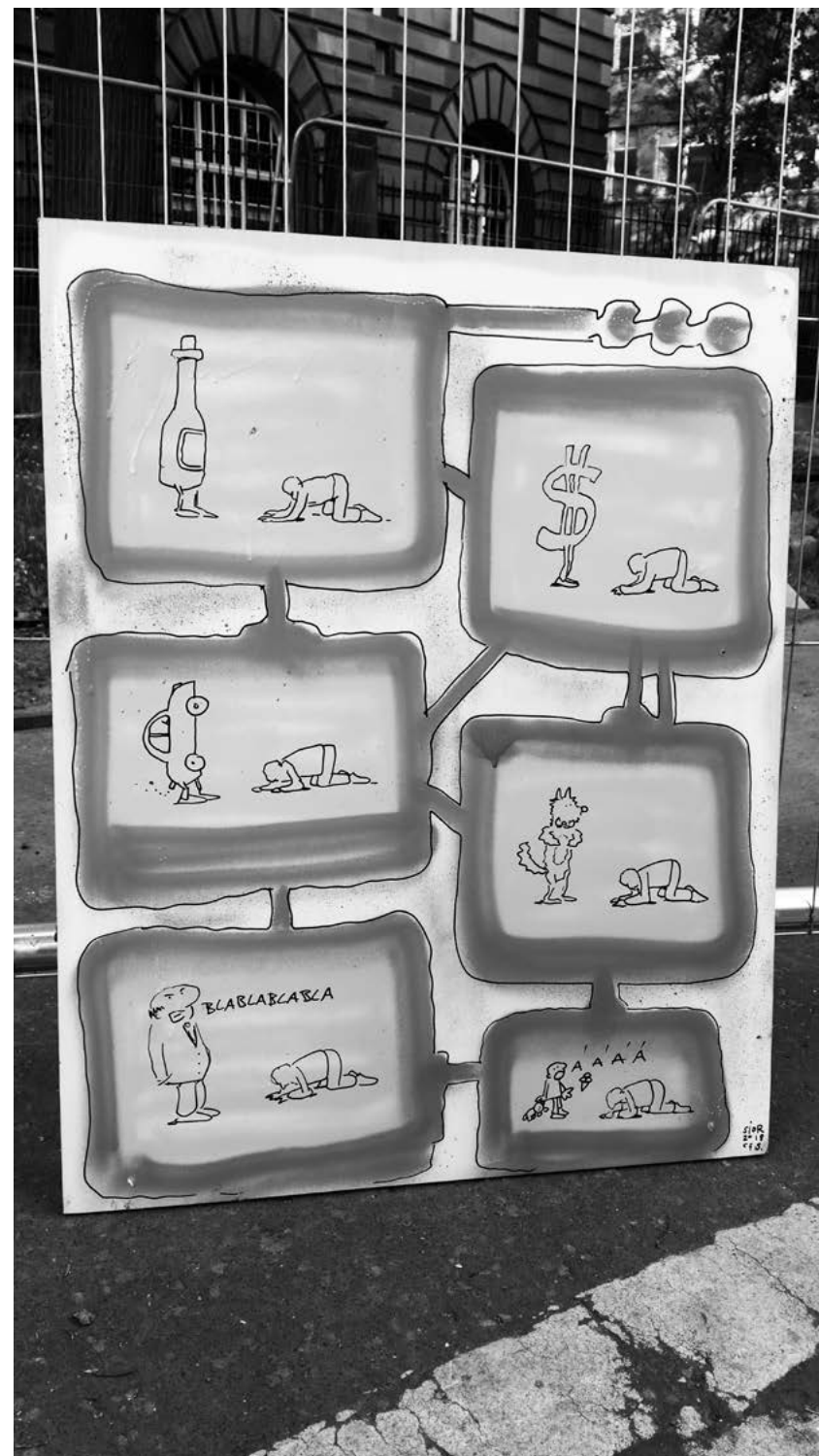
Ha jóllaktatok, akkor takarodjatok. *(Koldusok feltápaszkodnak, a lépcsőn lejönnek és jobb felé igyekeznek. A testőrök hajtják őket.)*

TESTŐRKAPITÁNY *(a testőrök után szól)*

Kizavarni őket, a kaput bezárni, senki se léphet be! Két ember a kapu mellett, a többi a kerítés egész hosszában, parancs szerint!

(Koldusok és testőrök elmennek. A Testőrkapitány az ajtón visszamegy a palotába)

(1956)

ADAMIK ZSOLT

Örménykút 62.!

(búzaszeme)

1.

Alig győzi szóval, pedig hallgatag, mint a földút. Kiül a kocsmá elé, oda, ahol régen a lengőteke volt, sört iszik, sok-sok-sok habbal, és lassan, akár hastáját a háj, benővik a traktorosok. A sajtosok oda se néznek, úgy lesik: mintha csak a szél fúttat volna őket mellé. Gyűlnek a borosták, égbe állnak a barkók, lopva susognak egymásnak a fák. A talpas szofi felparázslík: akárcsak a hallgatás.

Hogy a falu, hogy már megint miket.

Amikor Örménykút mesél, érdekes, de mindig tavasz van.

(– Eső kéne – mormolják egyesek, ha a bekötőn befelé biciklizni látják a tavaszt, de csak úgy, csendben mondják, hogy a többi is hallja.)

3.

Örménykutat különben mindenki szereti. A gyerekek különösen, mert (a sötétség mellett) mindig akad a zsebében kockacukor. Nyáron pláne jó Örménykúttal biciklizni, meg leugrálni a szalmabálákról, meg törpeharcsát fogni a csatornáknál, meg az iskola kertjéből cseresznyét lopni, mert nyáron itt örök a tavasz, és a 46-os, sárga villamoson kalauz az anyósom.

Örménykúttal sose unalmas. Kivéve, amikor nagyon.

5.

Örménykút négyszáz lelkes.

Pedig néha eggyel bírni is jaj, milyen nehéz.

6.

Egyszer Örménykút igazgatói intőt is kapott a cseresznyelopásért. Az intőben ez állt: TÁRSAIVAL ELKÖVETETT CSOPORTOS CSERESZNYELOPÁSÉRT ÖRMÉNYKUTAT IGAZGATÓI INTŐBEN RÉSZESÍTEM. HA TEHETNÉM, POFONT KAPNA. BÜDÖS KÖLKÖK, NINCS CSOKI. CSÓK: AZ IGAZGATÓNŐ

Persze hogy Örménykút köpi a legmesszebbre a cseresznyemagot. Így köpi, hogy PTYÚÚÚÚ! A gyerekek meg csodálkoznak. Aztán visszamennek focizni.

8.

Az anyák sokszor mondják: hogyha nem tanulsz, olyan leszel, mint Örménykút! A gyerekek persze csak röhögnek a markukba, és bólogatnak, hogy igen.

19.

– Eső kéne – dörmögik néha az itteniek, és Örménykút akkor felül a reggeli buszra, bemegy a szarvasi piacra, fal egy lángost, és hoz esőt. Vagy ha nem hoz, általában megmagyarázza, hogy miért nem.

Örménykút egyébként disznózik. (Ha nem, megmagyarázza, miért nem.)

20.

Örménykútnak titkai vannak. Szeme alatt szarkaláb, orra veres, a szája csupa pörköltpecsét, mellette mosolypogácsa: a szívében titokgörcs. A bálákba bújva, a Csipkár-sor végében, a banyakoptatta hullatanyákban, a rég elfelejtett kölökbunkerek romjai alatt cicceg, moccog, leskel a titok. Benne van a rejtelem a kerékpárzörgésben, a kutyavonyításban, a disznósörte pörzsszagában, s a porban is, amit a Zetor dübörög báránnyel felhőnek az égre fel. A téesszen minden hegybe hányt búzaszem s az összes zab egy pici titok: jönnek az itteniek, hozzák nejlonszákból a rejtegetnivalót, lemázsálják, papírt kapnak, szignózzák az irodán, isznak egy kávé, azzal kész.

Örménykút pedig hallgat, mint csontzene után a temető.

22.

121 kerti budi, azokban pókháló, rajta pók; nyírfából 76, ebből kivágva 10, eladva tűzifának 8. Téessz 1, IFA-zőrej délben 20 (illanásuk gyors, csak a zörgés marad kicsit tovább.) Délibáb nyaranta (betonút felett remegő) 1 (de az mindig). Földút 4. Éjszakai lámpavilág: ablakokban 121, úttest mellett 76 (kettő kiégett, cseréjük folyamatban). Kerti budira csoszogó nagymamák száma 21, tavaly volt 24, hárman igazoltan távol.

Mondja Örménykút a havi leltár végén. Aztán keresztet vet, és úgy marad. Magába néz. Lélekszám: 400.

Harangszó: 1.

25.

Örménykút megsértődik, ha nem köszönnek neki előre, amikor a Dózsán vagy a Tessediken fedeztetés céljából kanit hajt a jányos házakhoz.

– Jó napot kívánok – ezt kell mondani, mert Örménykút disznózik. A kan disznó töke leng: akár az esküvői harang. Örménykút morog. Tessedik (Sámuel [Alberti, 1742. április 20. – Szarvas, 1820. december 27.], evangélikus lelkész, pedagógus, pedagógiai

és gazdasági szakíró) és Dózsa (György, paraszt) (ezzel és egymással párhuzamosan) a Nyárfa kocsmában ultiznak, bemondják a bélát, és szarnak az egészre. Ez van. (Ha nincs, megmagyarázzák.)

36.

Örménykút tavaszi munkásnadrágja birkapörkölt és lucernaillat, fölötte lukacsos az at-létatrikó. Munka után a Nyárfa elé ül ki sörözni, és mesél (pedig hallgatag). Nem iszik sokat, kettő sört, egy unikumot, ekképp csatolja fel a szárnyait, majd ha kész, bőfög egyet, és somolyogva elröpül.

Röpül, mint a fecske. Röpül, mint a nyár. Röpül, mint a jó hír.

Egyesek Jézusnak látják, a többiek hol ennek, hol annak (olykor inkább annak). Ebből veszekedés van, de utána mindenki kibékül, és boldogan él. Aztán megint.

Örménykút röpülni szeret csak igazán.

38.

Részeg moccanás: az a mozdulat, amikor kikérünk egy (utolsó) sört, és örülünk neki, mert hazamenni a Nyárfából még nem kell. A mozdulat minden férfi kezében benne van, és (szinte) egyenlő a teremtéssel.

Így megy ez. Utolsókból lesznek az első. Nem lehet mindenki a Jóisten, a picsába is.

Rádólni a nemlétre: a mozdulat minden itteni férfi testében benne van: pontosan, szépen, akár a hangjegyek Bach A-dúr miséjében, rendre-rendre.

Az, kérem, nem megy csak úgy.

Azt érezni kell.

40.

Örménykút az utcai lámpa körül a lélek éjjel, amit lassan elcsipeget egy holló, és Örménykút abban az ágbán a rezgés, amiről ez a holló elrugaszkodik, Örménykút a mézeskalácsszív, amibe csokidarabokat tett a nagy, Örménykút a sötét, amibe azt visítják, hogy ugye, te loptad el a gyűrűjét, Örménykút a varrótűvel kiszúrt vér, de egyúttal a bénulás is Örménykút, amire az orvos már csak legyint, Örménykút a gyertyaviaszba ragadt katica, Örménykút a térkép, amit az este fest az eres alá, Örménykút ellenben a kutyaugatás is, ami egy másakra rímel, vagyis leszögezhetjük: Örménykútnak írjon már valaki egy szerelmes verset, mert szegény majd belegebed, hogy legalább egy bizonyos illető érte odáig legyen.

Örménykút!

43.

Télen aztán ez is másképp van, mert télen Örménykút disznótorba öltözik. A munkásnadrág alá disznóvisítást húz, a pulóverre pörzsszagot. És pálinkát iszik, szúráshoz kettőt, sikálásnál egyet, de azt már sörrel.

Ezzel általában a disznó is elégedett. (Ha nem, hát nem.)

A disznótorban az a jó, hogy hiába visszája a teremtésnek: mégis az.

Örménykút a vért szereti, meg a májat. Hiába kapatos, a disznótoros hardver mögött úgy áll, peckesen, mintha egy Sergio Leone-westernben töltené a hurkát. Az asszonyok sóhajtoznak, ha látják: ki ezért, ki azért. De általában azért.

62.

A részeg temperás elalszik télen, és álmában a kéményekből füstszagot fest, a kerti akácok, lebontott ólak és elaggott górédeszkák megmaradt szagát: a gyerek felül olyankor a radiátorra, az ablakra rálehel, és az önnön párájából lassan előbukkanó kinti fehérségben zuzmózó hideget lesi. Lassan-lustán havazik, nagyanyánk tévéje a távolban kotyog.

Aztán megint.

S a hideg nem moccan. A temperás nem moccan. Az idő nem moccan. Csak a szagok: az elégett akác, a radiátorra helyezett bögre víz, távoli korom. Gubbaszt az ablakban az itteni, és azt lesi, a hófehér pergamenre, ami a világ lett odakinn, Örménykút vajon mit ír. És általában semmit. Fényképbe meredtünk: fekete-fehér, Fortepan, előhívta Schneider, Szarvas, 1917.

Távoli korom.

Örménykút.

A Csillagszálló megrendelhető a szerkesztőség postacímén: 1410 Budapest, Pf. 200, e-mailen a csillagszallo@gmail.com címen vagy telefonon a 06-20-470-3434-es számon. Az évi négy lapszám éves előfizetési díja 1400 Ft. Korábbi lapszámaink is megrendelhetők.

VAJDICS ANIKÓ

Egy mozdulattal

a ketrec rácsai
a foggal elrágott dupla kötél
a hegy felől érkező rézsútos fény
a falnak támasztott könnyű létra
mind annak a másik lánynak
az emlékei aki helyett álmomban
szabad vagyok és akinek a nevében
ébrednem nem szólhatok egy szót sem
ha levegőt veszek már az is sok
(túl nagy konc a vadaknak)

hajó vagyok vágató teve
vízbe hajított kavics
csíkot húzok magam után
az égen mint a repülő
megfordulok addig keresem
a felhőkben az arcomat
amíg fel nem ébredek

felkelek
rendet rakok
boltba megyek
veszek mindent amit kell
csak levegőt nem

hetekig bírom így

Agórafóbia

még nem tudom hogy fogom elkezdni
az életvezetési tanácsadóm a vizualizációt
javasolja üljek le valahol egy biztonságos
helyen öt-hat perc az egész képzeljem el
előre mit fogok csinálni ez a legjobb módja
az ellenállás legyőzésének meg az hogy
ne kötelességérzetből akarjak cselekedni
ne arra gondoljak hogy valamit most már
nekem is tennem kellene mert nem ülhetek
ölbe tett kézzel a köldökömet bámulva amikor
mások éhen halnak vagy megfagynak ki kell
lépnem a komfortzónából kutya kötelességem
de nem ezt a gondolatot most engedjem el
javasolja az életvezetési tanácsadóm vegyek
mély levegőt fújjam ki lazítsak és amikor
már az egész testem nyugodt kérdezzem
meg magamtól megtehetem-e hogy néha
másokra is gondolok megengedhetem-e
magamnak hogy felemelem a seggemet
cipőt húzok kabátot veszek táska bérlet
mobil kulcs kinyitom az ajtót bezárom
és elindulok a piactér felé el tudom-e
ezt képzelni mint egy lehetőséget ami
mindenki számára minden irányban
nyitott

Mi dolgom vele

Koszorú kis öregembernek nézem.
Görnyedten ül, vastag rongyai alól
kilátszik szürke bőre, talán már nem
is él. Megyek tovább, gondolom, mi
dolgom vele, befogom az orrom.
Ekkor lépek bele a patakba, ami az
álláról zuhan alá, mint egy vízesés,
le a földre, a lábai elé, és hömpölyög
tovább az aluljáró repedezett kövén,
amíg el nem ér egy csatornalefolyót.
A lefolyó rácsain pepsis flakonok és
csipszes zacskók közt tátogó halak.

apats gábor

valahogy így vagytok ti együtt
a szívemben is

a kinizsi kocsmá barna kerítéslécei, söröm és whiskym felett integetnek most a fenyők, és azok mögött, túl a sportpályán, a lóversenytelen, az éfoszin, valahol mindezen túl drága nagyanyám is ott pihen, két mogorva, jobb sorsra érdemes férfival, apámmal és nagyapámmal egy helyen, mindig a sátorlajújhelyi temetőben akart nyugodni pedig, olyan szép ott a hegyek oldalában, mondta, de hát mit csináljak, ha ezek már itt vannak, legyintett azzal a mozdulatával, ahogy csak bölcs emberek tudnak beletörődni ilyesmibe is, és aztán a zsuzsáék csak hoztak egy kis vödör földet onnan a hegyek oldalából, a bátyád sírjáról, és azzal párnáztuk ki végül azt a tölgyfa urnát, amelyben most már örökre lakni fogsz, hát mégis újhelyi földben nyugszol valahogy, mennyivel feketébb, húsosabb, emberibb föld volt, mint ez a sápadt homok itt, dunakeszin, azért a fejfád mellől szedtem ma egy kis marékkal ebből is, hogy a sárga rózsák szirmai közé, amit anyámhoz, a dunához leviszek, beszórom, a múltkor onnan hoztam neked vizet, most téled megyek hozzá át, valahogy így vagytok ti együtt a szívemben is, föld meg víz, és most már menny és pokol, és szédület és rohanás, megnyugvás alig, jó napot, milyen fent van most a víz, mondja egy nő, aki valahogy pont oda keveredik a parton, ahol anyám hamvait szétszórta egy péntek délután egy repülőgépről a tibor, fent van, sóhajtom, a hullámok lögybölésében meg anyám hiába magyaráz épp valamiről, figyelni nem tudok már, az élet is csak egy koszcák lesz időtlen egek kékes háttere előtt, én meg gyorsan eltekerek hát a csurgóba, amíg még van lábam, hogy az erdő meg a duna örök ragyogásában egy hekket mégiscsak megegyek, de aztán hazaérve aludnom, aludnom kell már, elfáradtam megint, és este még megyek a zsuzsiékhoz is, itthon vannak épp kölnből, látom már az öregség jeleit az anyámon, a nagyszüleimen, mondja így anyák napján egy-két pálinka felett a zsuzsi, jó neked, felelem

VÉCSEI RITA ANDREA

Hangulatos ember

Mintha sváb akcentusa volna,
úgy köszön rám, hogy kedvesem,
a harisnyát a jobb lábamra, ha feladná.
Szívesen sétál velem.
A tiltott zónába lépünk,
azt mondani, álljunk meg, nem lehet,
ha egyszer menni szeretne.
A könyvespolcnál fordulunk vissza,
a kávégépet nem érjük el.
Nem szokott a szájról olvasáshoz,
közel kell hajolni hozzá,
a fülébe mondani, ha valamit nem ért.
A csípője eltörött,
de ez nem változtatott a szép életén.
Jó játékaru-ellenőr volt.

Otthagyta a gyerekért,
nem szeretett óvodában a kicsi.
Ablakot pucolni egy nőt hívott,
az vigyázott rá, míg ő távol volt.
Szege egy álomvilág.
Mikor a férje után Pestre költözött,
kijött a könny a szeméből,
de elpárolgott.
Megérte, mindig vidámak voltak,
sokat viccelődtek.
Két szál cigi szív mindennap,
egyed ebéd után, másikat kora este.
Kettő, sohase több, se kevesebb.
Mindig vidámak voltunk, viccelődtünk,
a férjem hangulatos ember.
Húsz éve, hogy itt hagyott engem.
New York csodás.
Nem olyan, mint a kisbalt, ahol lehajol lisztért,
és majd fellökik.
Egyiptom is csodás,
a kávézóban egy fiú húzott neki széket,
és eligazgatta a botját.
Menni kéne vissza, elég volt a séta.
Máskor is menjek, örömmel lát,
mesél tovább, ha nem zavar vele.
Mire hátrafordulok, hogy elköszönjek,
kis, fekete blúzra cserélte a kéket,
nyaka körül és az ujján pepita négyzetek.

Átmeneti élet

Most ki kell mennem.
Nem oda, a kertbe.
Toljanak ki.
Durvák.
Nem kell nadrág, pléd kell.
Nem a vékony, a vastag kell.
A cigi, a gyújtó is kell.
Az árnyékba, ne a napra.
Durvák.
Be kéne fejezni.

Átmeneti élet.
Cigit.
Haza kéne menni.
Hamutartó kell.
A lányom nem ér rá.
A telefonomat a szobából.
Nem ér rá, hívogatott mindenkit.
Nem lehet megoldani.
Durvák.
A bögrémet a szobából.
Teát.
Még egy cigit.
Sétáljunk a kertben.
Durvák.
Húsz centit hátrébb.
Cigit.
A szobába vissza.
Fektessenek le.
Most fektessenek.
A köntös nem kell.
A papucs nem kell.
Azt mondják, pisiljek be.
Botomat ide.
Durvák.
Cigimet, dolgaimat az asztalra.
Napraforgók a képen mögöttem.
Cseresznye van a konyharuhán.
Most pisilek.

NYIRÁN FERENC

A kötél táncos lány

A kötél táncos lány a
két fa közé feszített
szalagon egyensúlyozva
gyakorol, csak pár
centivel a föld felett,
így nem veszélyes,
ha balanszot veszítve
lelép a hars zöld fűbe,
a közeli szökőkútból
finom permet hull
hátára, napellenzős
sapkája segíti a pontos
látást, mert az egyik
irányból szemébe
tűz a nap, nézem
egy ideig, aztán megyek
tovább a mecsre vagy
a temetőbe, oly mindegy
már egy ideje az olyannak,
aki eleve több emelet
magasban billeg a
lét vékony zsinégén.

Most

Bevallottam, amit nem
lett volna szabad, kezedbe
adtam, amit nem érdemeltél
meg, s persze, mégis az lett,
hogy én éltem vissza
a bizalmaddal.

Aztán amikor már nem
hallgattál meg, írtam
rólad, de ez sem használt.
Ekkor festékeket,
raszteres papírokat, puha
ceruzákat vettem, és
így próbáltalak
újraalkotni.

De nem tudtam felidézni
az arcod hosszú évekig,
csak most sikerült.

Most, hogy már
nem szeretlek.

MAJOROS NÓRA

Szívkansa

– Mit sütsz, Ilus? Mi ez a nagy felhajtás? Csak nem hazajön a gyerek?

Az asszony bólint.

– Ha már ennyit dolgozol miatta, legalább kapálna föl a veteményt. Vagy nyírna füvet! Én nem szólnék érte, biz’ isten, akkor sem, ha vasárnap csinálna.

– Hagyd már, Mártikám, van baja elég. Örülök, ha egyáltalán jön. Vizsgaidőszak van.

– Hát én elvoltam egész életemben úgy, hogy nem jártam ki az egyetemet. Volt mindenem.

– Tehetsége van hozzá. Inkább hagyná veszni?

– Jól van, nem mondok semmit, a ti dolgotok, nem az enyém...

– Felnőtt már. Mit kotyogjon bele az életébe a nagyanyja? Meg amúgy is jól van úgy, ahogy van.

– ...Én csak beugrottam, hoztam egy szál kolbászt. De neked ám, nem a gyerekek.

Már az illatán érződik, hogy pont eléggé savanyú, fanyarul füstös. Ilona engedi, hogy az illat az orrán át a nyelve hegyére kússzon, és megállapítja, hogy a paprikától a hús egy csipetnyit édes lehet.

– Jó lett, ugye?

– Tökéletes.

A szomszédasszony még tíz percig beszél megállás nélkül. Ilona közben a kamrába akasztja a kolbászt, és előhossa a piros bödönt a liszttel, majd tisztára mossa a tojásokat. Burgonyát választ, csupa közepes méretűt – gyerekkorában Géza egész délelőtt elült az asztalnál a krumplikkal és egy doboz fogpiszkálóval, kardot adott a katonáknak, aztán nevetve nézte, ahogy Nagy a hámozóval megskalpolja az egész hadsereget.

Márta végre búcsúzkodik, Ilona kikíséri a kapuhoz. Habozik pár pillanatig, ráfordítsa-e a zárat, közben Márta elmeséli még egyszer, hogyan dolgozták fel a disznót a hétvégén. Be kéne zárni a kiskaput, nehogy bekíváncsozzon egy másik szomszéd is. Ha nyitva találják a kaput, bejönnek szó nélkül. Tényleg be kéne zárni. De Gézunak nincs kulcsa, tavaly elvesztette, és nem tartotta fontosnak, hogy másoltasson, mert Nagy mindig itthon van. Vagy ha zárva találja a kaput, bemászik a kerítésen. Ilona mondta neki, hogy inkább csöngessen, mert megszólják a szomszédok. Gézu ilyenkor csak nevet, mint amikor kiskorában összeugrasztotta a kakasokat, és Jani, a nagyapja csak úgy tudta szétválasztani őket, hogy agyonütötte az egyiket. Aztán a levesből, amit a kakasból főzött Nagy, Géza nem evett egy falatot sem.

Inkább nyitva hagyja a kaput, nehogy bemásszon a gyerek.

Miközben beszél a konyhába, már az ebéd körül járnak a gondolatai. Raguleves lesz. Tegnap vágott jércét. Alaposan kifilézi, lebőrözi, kiinalja. A piacon vett friss zöldborsót meg zöldbabot. Van a mélyhűtőben is, de azt majd megeszi ő. Ízletesebb a leves, ha friss. A konyhaajtóból visszafordul, és kísétál a kertbe tárkonyért. Az a szár a legszebb, amelyiken éjjel hálót szőtt egy pók, a szálain csillog a harmat. Elgyönyörködik a pók-

hálóban. Máskor ilyenkor a satnyább szálát választaná, de most lesöpri a pókhálót, és a legszebbet tépi le.

Bundázni fogja a jérce mellét. Általában nem ránt, hiszen nem szereti kiönteni az elhasznált olajat, a benzinkútra meg nem tud kibiciklizni az összegyűjtött fáradt olajjal, amióta elromlott a váltó. Gézu hozta neki a váltós biciklit a tönkrement kemping helyett. Sosem szerette meg, de amióta nem működik, hiányzik mégis. Megígérte a gyerek, hogy egyszer, ha hosszabb időre jön, megjavítja.

Ilona már a konyhában sűrög. Újságpapíron gyűlik a zöltségek földszagú héja. Ahányszor belép a kamrába, orrát megcsapja a kolbász illata. Elmosolyodik. Majd este, amikor megy a kedvenc sorozata, az ölébe veszi a tálcát, rajta egy karéj barna kenyér, vaj, és a vékonyra szelt kolbászkarikák. És ott lesz a nyelve hegyén a finom, édes íz.

Levesnek a piros fazekat teszi fel. Aztán meggondolja magát. Leveszi a gázrózsáról, kiöblíti és eltörölgeti, aztán elől hagyja a pulton. Még meg is simítja az oldalát, mintha valami kedves emléke lenne.

Előveszi a fehér fazekat. Ugyan vékonyabb az alja, nem olyan jó benne a levest főzni, mert hamar habzik a színe, mégis inkább ezt használja. Előkotor a fiókból egy megperzelődött fémalátétet, ráilleszti a lángra, s csak azután teszi rá a fazekat, így lassabban forrósodik át.

Kétféle köretet készít. A rizst rövid habozás után nem kukoricával, hanem hajdinával keveri. Olvasta, hogy népszerű a fiatalok körében. De az is lehet, hogy csak a kolbász édes illata emlékeztette jobban a hajdinára, mint a kukoricára.

Visszamegy a kertbe, tép egy csokor lestyánt és petrezselymet a levesbe. A kútvizet hordóban mossa meg, aztán a csapnál is, nehogy egy szem föld is maradjon a leveleken.

Párával lepi be a leves gőze az ablakot, amikor nekiáll a képviselőfánknak. Aggódva nézi az órát, elkészül-e. Ha nem késik a vonat, és Gézu eléri a csatlakozást, mindjárt felszáll a buszra.

A kamrában (édes-savanyú kolbászillat) a vaníliás cukorhoz nyúl, aztán meggondolja magát, és előveszi a fémdobozból a féltve őrzött vaníliarudakat. Végigsimítja. Van idő vacakolni vele?

Pittyen a telefon. Felteszi a szemüvegét. Géza az, üzenetet írt. Időben befutott a vonat, de csak a későbbi busszal jön, mert sétál egyet a városban.

Ilona sóhajt. Jobb is így, legalább elkészül a fánk.

Már feljött a tészta a sütőben. Vaníliapöttyös a krém a tálban. A jércemell csíkok felvagdossa várakoznak egy tálcán. Felverve a panírhoz a tojás. Összetörve a mozsárban a sült krumpli, ezt teszi roppanónak a morzsába. Azt tanulta egy főzőműsorból, hogy különleges lesz a rántott hús, ha a morzsába tört chipset keverünk. Kipróbálta boltival, és ízlett neki, de ha Géza jön, maga süti hozzá a krumplit, az még sokkal finomabb. Nem törte össze mindet, előételnek hadd ropogtassa az aranybarna krumplikarikákat a gyerek.

A konyhából lassan a kamrába kerül lefedve a sok kész fogás. Versenyre kel a kolbász illata a tárkonyos levessel és a tejszínhabos, vaníliás fánkocskákkal, de mindegyiken diadalmaskodik a ropogósra sült, bundás jércemell.

Jaj, még a saláta. Tejfölös uborka.

Éppen szórja a piros paprikát, amikor csikordul a kapu.

Mire Géza a konyhába lép, sehol egy szennyes edény, egy otthelyezett lisztpamacs.

Ilona belefúrja az arcát a margarétacsokorba, amit az unokája a kezébe nyom. Egyszer elejtette, mennyire szereti a margarétát, azóta Géza télen-nyáron mindig meglepi egy csokorral.

– Szia, Nagyi. Tudtad, hogy a városközpontban felállítottak egy új szobrot? Teljesen átrajzolta a főteret, pedig nem túl jelentős szobor. Elképesztő, nem is mondtad!

– Ritkán megyek be.

– Pedig ki kéne mozdulnod, és nem csak a szomszédokkal lógni. Képzeld, Márti néni az imént leszólított. Megkérdezte, hogy megjöttem-e. Mondtam neki, hogy biztosan csak képzelődik. Azóta emésztgeti.

Géza nevet. Úgy, mintha még mindig kisfiú lenne. Ilona felsóhajt. Ugyanúgy nem a fiú szavait figyeli, ahogy Mártiét sem fogta föl. Az arcát nézi. Látja, mennyire elmélyült a szeme kékje, és árkos a szeme alja. Biztosan otthagya az a lány, azért sem emlegeti már. Meg a kezét nézi. Hófehér és remeg. Nem alszik. Tanul minden éjjel. Két ujjá lehetnyit barnább, maga sodorja a cigarettát. A háta kicsit görnyedt, de a fáradtságtól az. Süt a tekintetéből a magabiztosság. Ezek szerint a múlt heti vizsga sikerült.

– Éhes vagy, Gézukám?

– Ettem a városban egy gyrost. Tudod, megbeszéltük, hogy miattam ne készülj. Nem akarom, hogy hajtsd magad.

– Nem fáradtság...

– Inkább pihenj, olvass, Nagyi. Hoztam neked egy jó könyvet, krimi. Kicsit történelmi. Szeretni fogod. Mindjárt előkotrom a táskámból.

– Biztos, hogy nem kérsz semmit enni?

Géza fürkésző tekintettel nézi a nagyanyját.

– De nem készültél ezerféle kajával, ugye? Mondtam, hogy miattam ne fáradj, éppen elég, hogy nem tudok neked eleget segíteni. Mondd, hogy nem készültél! Főzöl nekem egy mákos tésztát, és kész. Ahogy a múltkor is.

– Mákos tésztát ennél?

– A kedvencem. Senki sem készíti olyan finoman, mint te, és pikk-pakk megvagy vele.

Ilona leveszi a pultról a piros fazekat, amiben mégsem főzte meg a levest, és újra megsimítja az oldalát. Vízet tesz fel olajjal, kiskanálnyi sóval. Géza a telefonját nyomkodja, aztán felnéz, elmosolyodik:

– Hozom a tésztát a kamrából!

Ilona hirtelen vágja rá:

– Maradj csak, intézd a dolgod. Inkább én.

Ilona úgy nyitja ki a kamraajtót, hogy Géza ne lásson be. Szeretettel elmosolyodik, ahogy végignézi az ételeken, aztán beleszippan a kamra levegőjébe. A rántott jérce illata elhalványult, győzött a kolbász. Előveszi a metélt tésztát, meg a mákot és a porcukrot.

Hiába nyitotta csak résnyire az ajtót, az illatot nem tudja elrejtteni.

– Úúúú, Nagyi, mi ez az illat? Csak nem házi kolbi?

– Márti néniék disznót öltek a hétvégén, hozott kóstolót.

– Ha disznó lennék, végrendeletbe vésném, hogy csak Márti néniéknél pusztulhatok. Eszetlen jó illata van.

Amíg Géza a tésztát falja, Ilona újra bemegy a kamrába, és kihozza a kolbászt. Sütpapírba, majd újságba csomagolja, és beteszi egy nejlonzacskóba is, amit szorosan átkötöz, hogy ne legyen szaga a buszon.

– Vidd el, jó lesz tanulás közben.

– Istennő vagy, Nagyi.

– Mikor vizsgázol legközelebb?

– Szerdán. Ha végeztem, írok üzenetet, hogy sikerült-e, jó?

Ilona tudja, hogy nem fog írni, el fogja felejtteni. De úgyis látja rajta, ha nem jól mennek a dolgai.

Géza még mesél, aztán fogat mos, ne maradjon mákos a foga. Ledől a heverőre, alszik egy órát, a fülében fülhallgató. Aztán felkel, és tíz perc múlva már búcsúzik. Ilona elveszik az ölelésében.

Amikor becsukja Géza után a kaput, habozik, bezárja-e. Márti valószínűleg benézne, hogy hallja a híreket Gézáról, és sopánkodhasson, amiért inkább egyetemre jár, mint hogy a nagyanyjának segítene a ház körül. Ani is benézne, dicsekedni a saját unokáival. Megkínálhatná őket a jérével. Egymaga három napig eheti a levest.

Ilona bezárja a kaput.

N É M A I M A A HAJLÉKTALAN SORSRA JUTOTTAKÉRT

Az Oltalom Kórház Foglalkoztatójában hajléktalan sorsra jutott embertársainkért gyertyát gyújtva imádkozunk minden vasárnap este fél nyolc és nyolc óra között. Ha ügyünket ön is fontosnak érzi, arra kérjük, tartson velünk! Ajtónk nyitva áll, hogy a jelzett időkeretben bármikor, felekezeti vagy társadalmi hovatartozására való tekintet nélkül bárki csatlakozhasson hozzánk. Kérjük, hogy az imádkozók csendességét beszéddel ne zavarja meg!

Címünk: Oltalom Kórház Foglalkoztató, 1086 Budapest Dankó u. 9.

Dicsőségtől megfosztott,

levette fejéről a koronát.

Kitépte reménységemet,

mint valami fát,

Letördelt körös-körül: tönkrementem...

...kiáltozom,

nem kapok választ.

Segítségért kiáltok...

...könyörüljetek, könyörüljetek rajtam, barátaim.

(Jób könyve)

BOTOS FERENC

Apokrif

hajléktalanként
egy gyönyörű országért
születtél közénk

Menedék

háromágú fűz
az alvó hajléktalant
épp betakarja

Ananké

jégtiszta szemmel
telefonfülkébe fagyott
reménytelenül

Bognár Szabolcs emlékének

SOMOGYI ARANKA

halál.01

Apámról a legerősebb emlékem, a Vadász utcai lakásunkban ül a konyhaszéken, az asztalra támaszkodik, és sír. Sír, mint egy szomorú kisgyerek, nem zokog, nem rázkódik, csak peregnek a könnyei. Cseppenként rápottyannak ronda világoszöld, galléros pólójára, vizes nyomot hagynak a műszalas anyagon. Nagy rá a póló, sokat fogyott az utóbbi időben. Csak a hasa gömbölyödik, szíves pocak, úgy mondják. A test arányaihoz képest a túl nagy derékbőség az infarktus előszobája. Ő már rég túl van az előszobán, négy infarktus, bypass műtét mögötte. Nem lehet már mit csinálni a szívével, megy, amíg megy, elvacakol még egy darabig. Pulzusa már alig, de így is mindennap jön. Délutánonként ő vigyáz a gyerekekre. Már elég nagyok, nem kell rájuk vigyázni, de jobb érzés, hogy nem

az üres lakásba jönnek haza az iskolából. Játsszik velük, építözik, szójátékokat mond, zsebkendőt kötnek a G. I. Joe hátára, ledobják az emeletről, ejtőernyős. Vagy 10 forintost áztatnak kólába, nézik, lemarja-e a koszt. Öveges professzor kísérleteit próbálgatják, az a kedvence. Vagy arra megyek haza, hogy hiába csöngetek, nem nyitja ki senki. Lepereg a film, apám holtan fekszik a padlón, kétéves kisfiam húzogatja, ébredj, papa, csöngetnek, vagy nagyobb baj van, ezt már nem akarom elgondolni. Két-három perc saját halál. Aztán álmos fejjel kinyitja az ajtót, azt mondja, elaludtunk, a kulcs a zárban maradt.

Kérdezem, mi baj. Semmi, mondja, csak azt álmodtam, hogy nagyon sírok, mert meghalt a mamám. Idegen teremben fekszem egy nagy rácsos ágyon, az ajtó résnyire nyitva, fehér, éles fény világít be a folyosóról. Egyedül vagyok, mondja. Hetvenhat éves, hatvannyolc éve halt meg az édesanyja. Nem tudom, mit csináljak, legszívesebben sírnék, megölelem, kisfiam, mondanám, de vissza kell lépnem a tűzhelyhez, leég a vacsora. A szívem megáll egy pillanatra. Hogy lehet, hogy egyedül hagyták. Rideg francia papokkal, pater noster, franciául is tudja az egész Miatyánkot, hogy lehet, hogy egy nyolcéves gyereket csak úgy. Az apja nem tudott mit csinálni, katonaember, a legjobb intézetet választotta. Húgyvérűség, ez volt az édesanyja betegsége, ma már dialízissel meg lehetne oldani, ideig-óráig. Amíg felnő. Amíg megöleli még százszor, ezerszer.

Ez nagyon hiányzott neki, ez a sok ölelés. Kereste mindenféle nőknél, Gizinél, az első feleségénél, akivel a János-kórház tüdőosztályán találkozott, a szőke nőnél, akivel a játszótéren szoktunk találkozni, amikor levitt hintázni vasárnaponként a Feneketlen-tóhoz. Erről nem lehetett otthon beszélni. Anyámnál is az ölelést kereste, meg a vörös Pirinél, akinek üzlete volt a Bercsényi utcában, meg az Évánál, aki a Vén Diák eszpresszó pultosa volt, meg az osztrák színésznő Grétánál, meg a sok kolléganőnél, a vállalati bulikon a KAEV-nél, a FÉG-nél, a hajógyárban. Borinál, a harmadik feleségénél, aki nem nagyon ölelgette, de kitartott mellette harminchárom veszekedős évig, aztán egy hónapon belül utánahalt apámnak. Sörike, így becézte, ha becézte.

Apámnak megadatott, hogy a saját ágyában szenderüljön jobblétre. Rendesen fázhatott, a pizsama fölött rajta a ronda, csíkos frottírköntös, így betakarózva vállig. Arca nyugodt, álla leesve, láttam már százszor így. A fotelban is így szokott aludni, leesett állal, sápadtan, lélegzet nélkül. Nemegyszer ráztam meg, riadtan horkant fel, na mi van, csak elszundítottam. Most más, nem rázom meg, tudom, hogy órák óta halott. Megcsókolnám az arcát, nem merem, a kezemmel érintem meg, kívülről a kézfejemmel. Hideg, nagyon hideg.

VÁLOGATÁS A FÜGGETLEN MENTORHÁLÓZAT ALKOTÓINAK VERSEIBŐL ÉS PRÓZÁIBÓL – II. RÉSZ

A Csillagszálló 2018 tavaszától három lapszámban, egy-egy részben mutatja be a Független Mentorhálózatot a mentorokon és tanítványaik írásain keresztül. Az összeállítás első része a 2018/2-es, Fiatalság című lapszám 18–34. oldalán olvasható.

MENTOR: Balogh Ádám

BÁN MONA. Sok gondosan megírt szöveget kaptam, amikor elindult a jelentkezés, de hiányzott belőlük a megéltség, a hitelesség, a tét. Mona szövegeit jó volt olvasni, vitt magával az elemi erő, ami ezekből a fésületlen szövegekből áradt. Egyértelmű volt, hogy vele szeretnék dolgozni. Éreztem, hogy van még mit mondania, és ha valakiből így ki tudnak szakadni az érzései, akkor már csak azt kell megtanulnia, hogyan dolgozzon a szöveggel, miután az kiömlött belőle. Mikor elkezdünk levelezni, mintha egykori önmagammal leveleztem volna, kísértetiesek voltak a hasonlóságok, és örültem, hogy talán tudok hiteles tanácsokat adni, mert már én is jártam ott, ahol most ő. Monával megvan a közös hang azóta is, és nem csak ő engem, én is nyúzom őt szövegekkel. Kialakult egy partneri, baráti viszony, amiben voltak, vannak mindenféle érzelmi hullámvölgyek a közös munka során, de mindketten tudjuk, csak így érdemes, a komfortzóna állóvíz.

BÁN MONA

Palackposta

Tíz éve hurcolom magammal ezt az üveget. Azóta, hogy nem tudtam odaadni neked. Az orvosok szerint akkor már nem figyeltél magadra, sokszor láttam is rajtad, hogy nem érdekel az egész, és hagyod a francha, de azért mégsem gondoltam, hogy olyan gyorsan jön az az április reggel. Tíz éve ilyenkor még ugyanilyen hideg január volt, és a kórházban mindig kapkodva futottam fel a lépcsőn, mert féltem, hogy azon az öt percen múlik.

Úgy éreztem, nekem mindig megörültél, és csak amikor valaki más jött látogatóba, akkor fordultál dacosan a fal felé, mert rajtam kívül haragudtál mindenkire, aki bármerre mehet, mert nem kötik le infúziók. Talán úgy haragudtál, mint egy kissrác, mint én, amikor huszonevvel azelőtt ötödjére is újra akartam olvasni a kedvenc könyvem, de te azt mondtad, elég lesz ez az eddigi négy, most már ideje másfelé kalandozni.

A kórterem falához simulva napról napra egyre nagyobbak láttam az ágyadat, téged egyre apróbbnak benne, lassan elvesztél teljesen a takaró fehérségében. Emlékszem, egészen másfelé gondoltalak, hogy ne lássalak sápadtnak és elveszettnek. Máshová gondoltam magunkat, egészen régre. Az első szárszói nyárra gondoltam, amikor Etus néni lugasában piroslott a bor a poharadban, nekünk meg hasunkon folyt le a dinnyelé, majd térképet nyomtál a kezünkbe, két ikszet rajzoltál rá, az egyik, ahol éppen álltunk, a másik pedig Antiék háza a város túloldalán, és te engedted felfedezni, bármerre menni, mi pedig bevettük az akkor még vadidegen várost, kószáltunk kedvünkre, és csak késő délutánra találtunk oda, majd sötétedésre haza.

Az élére állított rendre is emlékszem, amire a nagy szabadság mellett tanítani próbáltál, de csak tompította és lágyabbá tette a káoszt, ami körülöttem billegett folyton. Amikor munka után jöttél haza, és meghallottam a kulcs csörgését a zárban, kapkodva simítottam el az engem mindig körülvevő felfordulást. Fél pillanat alatt rendeztem magam körül a dolgaim, hogy rendnek tűnjék, mikor belépsz az ajtón, és csak én lássam mögöttem a rendszertelen összevisszaságot. Ma is így teszek. Pontosan tudom, meddig mehetek, és mikortól nem tartozik másra a bennem csapongó bizonytalanság. No meg emlékszem az ezzel a tanítással járó pofonra, az egyetlenre, amit azért kaptam, mert megint lógtam a suliból. Szinte égette a tenyered az arcom. Ott álltam a járdán megszegyenülve, csupa idegen gyűrűjében, és neked fogalmad sem volt, mennyire az utolsó pillanatban rángattál vissza a valóságba azzal a dühös pofonnal. Mert tudod, apa, mindaddig úgy éreztem, egész életemet szívesebben tölténém azzal, hogy minden hétfőn és pénteken másik buszra szállok hajnalban, hogy a sulis lépcsői helyett a falu széli dombokat másszam meg a srácokkal, és a fűben hanyatt fekvé órákig csacsogjunk a semmiről. Csak sosem mondtam. Nem értetted volna. Mert te a rend voltál, én pedig a rakoncátlanság maga.

Van, hogy okollak és megvetlek, mert ott a végén feladtad, azután persze megértem, hogy neked ez az egész sok volt már, vagy épp kevés, és olykor még el is fogadom. De este néha, mikor nagy a csend, olyankor magam hibáztatom, talán kellett volna az a pofon akkor ott a kórteremben, a nővérkék előtt, hogy te is érezd az arcodon, ami engem is visszahúzott egykor.

Talán előbb kellett volna. Amikor néhány hete otthon, a szoba sarkában megbújva merültél a könyvedbe, mint máskor is. Zavartan söpörted le a lapokról a nem létező hangyákat. Amikor felnéztél rám, ijedten húztad vissza a kezéd. Csak morzsa – motyogtad zavartan, közben véletlenül fellökted a borospoharad, és vörös lé folyt végig a könyved lapjain.

Vagy még korábban, amikor egyre nagyobb piramisban álltak a kiürült üvegek a sarokban, te pedig békésen aludtál a fotelban, a pohár peremén még ott billegett az utolsó vörös csepp, én meg pofon helyett akkor is inkább rád terítettem a vastag plédet.

Aztán megértem, aznap miért rángattad ki a karodból az infúziót, mielőtt még beértem volna hozzád ezzel az apró üveg borral a zsebemben. Ezzel az egy mozdulattal fél pillanat alatt rendezted magad körül a dolgaidat, separted le a hangyákat, rejtetted el az üres üvegeket, húztad magadra a vastag plédet. Hogy előttem titok maradjon a te káoszod. A mi káoszunk. Csak az árulkodó vörös cseppek leptek el mindent makacsul. Pedig úgy terveztem akkor, együtt isszuk meg ezt a bort.

Várj, keresek egy dugóhúzó.

MENTOR: Kabai Lóránt

DÉVAI LILI nagyon nem volt ismeretlen számomra, amikor a Független Mentorhálózat felhívása nyomán megkaptam kéziratát, hiszen már évekkorábban is közöltem a *Műútban*. Mondhatni, „a könnyebb utat” választottam, amikor egy szinte teljesen kész, érett, már csak kevés terelgetésre szoruló szerzőt fogadtam mentoráltammá. Ennek megfelelően volt gördülékeny a munka vele, amelynek során újra egyértelműen megmutatta a szövegek iránti alázatát, elszántságát, de egyszersmind poétikai érzékenységét is. Közös munkánk eredményeiből szerkesztőként eltöltött utolsó hónapjaiban ismét közöltem párat, s lentebb is olvasható egy eme néhol vad aszociációkkal élő, de jellemzően inkább „bonyolult, vertcsipke szövetű” versekből.

DÉVAI LILI

a b c

Felkészülhettem volna erre. Lehetne a és b tervem. Leereszteni az évszakra a redőnyt, sötétre festeni a hajam, a jeges gesztenye például egy sokatmondó árnyalat. Sápaszt ez a szín, mondanám magamnak, okkal lennék legalább mindig kialvatlan. Hogy elhagyta magát, nézd, milyen girhes, a keramit élesen veri fel a szóbeszédet. Köszönnék, mint aki süket, és süttetném képemen a bőrt, míg izzadt markomban vak fólia zörög. A levegő különben, mint a cövek. A széleken valósággal vibrál. Ősi recept ilyenkor a szemre, ha uborkát. Olyan leszek, mint a saját nagyanyám.

Épp azért, mert pont nem. Vagy lehetne, hogy a szomorúsággal, ahogy mondják, megelégszem. Nem lenne más, csak szótlán, tevékeny hétköznapiak, langyos csap alatt csörrenő evőeszközök, vizespohár tompán a terített asztalon. Komótosan élnénk, akár kopott szőrű, falkahagyott farkasok. Álmatlanság ellen a zöldeknek duruzsolnék éjjelente a gangon. Kár, hogy a gondjaimra bízott leveles eddig kirohadt mind. Nincs hozzá érzékem. Akkor inkább, hogy kiégjek totál és tövig. Használtnám a hanyatlás egyezményes jeleit. Pirulát, rúzs, és bagóznék rá, persze, ha sisteregve combomig eszi a parázs virágmintás hernyóselyem pongyolám. Mire elpereg, már széttettem a lábam, hűtetlen verve be hozzá a vodkákat. Reggelente a tükörben óráig vizslatnám fogam fehérjét, szétpingált, elkent szemem húsztól negyvenig a skálán mennyire röhejes. A fonnyadás lassan, de biztosan terjed. Gutát azért nem kapok, túl közhelyes. Kitalálhattam volna, mondjuk előre, hogyan ne. Könnyebb lenne. Halogatok, mindig. Mászt bújok. Regényt, telefont, filmet. Közben gondolni ne kelljen. Gazdátlan hőség falja hús árnyaim. Fekszem ebben, lógotom az ágyról a fejem. Szemben lilásan hunyorgó cserepek, hanyatlik a nap. Sodorgatom, rágyújtsak-e. Szikkadt, fáradt dohány, nem jó már szívni. Lehetne pedig, hogy az egész, akár húzódozó, hurutos köhögés szokott, valahonnan mélyről végre felszakad, oldódik egy füst alatt.

MENTOR: Kollár Árpád

HARMADIK BALOGH GYULÁT Balogh Gyulaként ismertem meg Szegeden. Csak később lett belőle Harmadik, nem függetlenül attól, hogy ő a harmadik. Új- és régi szegedi, alsó- és felsővárosi történetei olyannyira autentikusak, mintha csak maga is született új és régi, alsó vagy felső lenne. Harmadik Balogh Gyulának ugyanis kiváló füle és szeme van, amivel fölszippantja a helyi történeteket. Aztán a magyar prózairodalom nagy mesélőéhez hasonló kedvvel adja ezeket vissza nekünk, pont annyit csavarva rajtuk, amennyit kell. Mindennek a tetejébe kiváló blueszenész is. Kell még valamit mondanom?

HARMADIK BALOGH GYULA*A kubikos*

Géza bácsi egy literes, zöld borosüvegben előkészítette a tőgymosó pálinkát, majd az álba indult az anyanyúlért. A kora délutáni nap ragyogóan tűzött le a kertvárosi udvarra, mikor a nyulat a fűrészbakra fektetett deszkára ültette, s ahogy az kissé megszokta a helyét, alákarolva az oldalára buktatta. Ekkor aztán az üveget közelebb húzva, a tőgy-mosóval bedörgölte, és mint a pattanást, sorban kinyomkodta az állat begyűlt emlőit. Sokszor megesik ugyanis, hogy szoptatáskor az anyák gyulladást kapnak, ilyenkor pedig minél hamarabb meg kell őket tisztítani. Erre való a pár fokos főzet is, segít fertőtleníteni.

Géza bácsi, hogy a fűrészbak még véletlenül se legyen olyan, a váladékot egy kerti lapátra fejte, amit aztán lelökött a földre. Épp csak ennyi kellett a régóta ott szűkölő vizsla kutyának, rögtön odaszaladt, és lenyalogatta a szerszámot. Nem mész innen? De már nem tudott kiáltani, mert az aznapra egyébként is panaszos gyomra két egymást követő határozott sugárban kiadta magából az ebédet.

– De hogy mindez ne legyen elég – szötte tovább a tőle megszokott módon –, a kertből odaviharzó tyúkok pillanatok alatt felcshipkedték a lábam alól az ételt.

Elképzeltem a fodros kavalkádot, mint egy Brueghel-kép folyton cselekvő, színes forgatagát, s némiképp hitetlenkedve ingattam a fejem. Géza bácsi sosem mozdult ki Újszegedről, nem jött át a hídon a belvárosba.

– Van itt minden, posta, közért, kocsmá. Még külön vasúti megálló is – mondta. A nyugdíj óta a kert mellett amúgy is csak az egyetemista albérlőivel törődött. Hosszasan beszélt, okította őket, hogy mit merre érdemes, hol olcsóbb, rövidebb, újabb. Aztán, mikor eljött az ideje, a pertu mellett éjszakáig beszélgettek lenn, a Kőkorsóban.

A nagy történetek mesélői persze ritkán járnak magányosan. Nem lenne elég zsíros a tét, amit tromfolni lehet. Géza bácnak is megvolt a maga cimborája, a Tóth Imre.

Róla azt beszélték, hogy egyszer a saját rottweilerük olyan rossz helyen kapta meg, hogy szegény azóta csak valami cső segítségével tud vizelni egy zacskóba. Hát, nem tudom, az biztos, hogy én sosem láttam a mellékhelyiség körül. Az Imre egyébként halór volt a fehértói halászaton. Húszéves praxisa alatt mindennap fél négykor kelt, így általában a kocsmából is korán hazaindult. Mégis sokszor megesett, hogy mire kiért, a bekötőúton már hosszú sorokban kígyóztak a pecások Wartburgjai. Az éjszakás halór, a Szőrmók ugyanis folyton elaludt, és rajtuk kívül másnak nem volt a nagykapuhoz kulcsa.

Imre bácsi mesélte azt is, hogy egy időben, kint a tavon, SS-tiszti egyenruhát hordtak a dolgozók. A halastó vezetője ugyanis világháborús relikviákkal kereskedett. Lukas sisak, zubbonyok, török, sőt még egy oldalkocsis BMW motor is állt kint az udvaron. Mígnem elfogytak a kacsatok, s nem maradt mit eladni. Ekkor eszelték ki, hogy a színházi szabóval hamisítvány egyenruhákat varratnak. Hátha így is lesz olyan barom, aki megveszi. El is készült az első garnitúra, ragyogó fekete posztó, ezüst váll-lap, és nem is maradt más hátra, csak az antikolás. Meg kellett koptatni, hogy eredetinek is el lehessen adni. Kiabált a főnök: Imre! Szőrmók! Fiúk! Aztán sorban kiosztotta az új munkaruhát. És – bár a Lestyán fején úgy billegett a tányérsapka, mint a Szentkorona a IV. Károlyén – innentől kezdve a fehértói halszaporítók területén mindig lehetett látni hálót vető, varsát szedő vagy éppen a fűzfa alatt szundikáló SS-tiszteket.

A relikviahamisításból a főnök szépen gyarapodott, a hallgatásért cserébe pedig hagyta, hogy a melósok hazalopjanak némi halat. Ez aztán elfogadható mellékest jelentett az Imrének is, hiszen jó pénzért ő hordta be az asztalra való a környéken mindenkinek.

– Látjátok, ez a Tóth Imre milyen örömmel végzi a munkáját már vagy huszadik éve? – fordult felénk Géza bá, mikor egy kora őszi délután a barátja a kocsmaudvaron kiporciózta a megrendelt pontyot. – Ha az ember nem azzal foglalkozik, ami a hivatása, jobb, ha mindjárt az első fizetéséből kötelet vesz. Fiam, nekem kubikos volt az apám, sőt az ő apja is, és én mégis hová jutottam? Szégyen. Nézd meg, mi lett a múltkor is, hogy nem ács lett az ács fia. Középkor, inkvizíció, rosseb! Végül, felállva az asztaltól, ott is hagyott minket.

Ezután hetek, hónapok teltek el úgy, hogy a Géza nem jött. A zöld kerítéses, palatető kiskocsmá pedig üres lett, akár a temető, és a novemberi szél homokkal fújta be körülöttünk a sörkertet.

– Vajon mi lehet vele? Beteg? – Valaki úgy tudta, hogy hasnyálmirigyrák.

– No, szegény, hát azzal sem jut messzire.

A Géza bácsi pedig csak ült otthon a feleségével, és senkinek sem nyitott ajtót. A kertben néha lehetett látni, ahogy a gyújtóssal vagy a nyulakkal babrál. Egyik nap fölszedte az udvar felőli konyhaküszöb elkorhadt deszkáját, és a helyét betonnal öntötte ki. Ráköszöntem, de csak a kerítésen át intett, aztán be is húzódott a lakásba. Éjszakánként sokáig égett nála a lámpa. Magában okokat és célokat fejtve cérnaszálakká, hosszú bejegyzéseket írt a naplójába.

Végül egyik reggel, ahogy fölkel és a fürdőszobába ment, a polcon félretolva a bo-rotvát, a krémet és a fogkeféket, a tükörbe mélyedt. Hosszasan figyelte a ráncait, hunyogva vizsgálta a barázdákat, ahogy az eltelt évek végigszántották az ábrázatát. Aztán

még közelebb hajolt, hogy az orra az üveget érte. Mintha igazából elomló, agyagbarna földrögökből állt volna az arca, rajtuk itt-ott kisebb hajtások, tyúkhúr, árvacsálán, maszlag. Távolabb, a buckák közt mozgásra lett figyelmes, széles szárnycsapásokra, veszekedésre. A látóhatár szélén hófehér sirályok csipkedték föl a földből kiforgatott gilisztákat. Előttük közvetlenül egy ló vonszolta az ekét, ahogy régen önáluk. Csillag, ne, fordulj! Majd a zajra különféle rágcslók bújtak elő a fűből, aztán egyszer csak megnyílt a föld, és a Géza bá, hopp!, eltűnt a saját fejében.

Röviddel ezután érezte, hogy a hátára zuhan, hogy alig kap levegőt, és hosszú-hosszú percek teltek el, mire végre ki tudta nyitni a szemét. Egy kissé penészes szagú gödörben feküdt, a négyzet alakú lyuk peremén nagy tömegben zajongtak az emberek, köztük még éppen csak, de látni lehetett az eget. Egy szemüveges vénember a gödröt vizslatva egészen közel hajolt, majd félhangosan megjegyezte: Hát ez nincs egy méter! Néhányan röhögtek: Hallgassá' má', öreg! Majd hirtelen elcsöndesültek, a távolból a sekrestyés közeledett. Míg beszélt, a búcsú felett érzett bánat vacogásra készítette a lelkeket. Aztán az egybegyűltek homokot szórtak a Géza arcába, először marékka, majd lapáttal, kapával húzták rá a göröngyöket. Végül a sírásók számocáival palántázták be az elegyengetett hantot, mint mondták, az ő végakarata szerint.

Mikor befejezték a munkát, a Géza bácsi felesége, hátat fordítva a tömegnek, félig nyílt terpeszben rugózva háromig számolt. Ujjongva ünnepelték, mikor a matektanár átúszva az ég felé kapdosó karok között, elkapta a koszorút. Ő lesz hát a következő megboldogult! Aztán, a ceremónia lezárásaként, egyszerre szidni kezdték a Gézát, aki erre recsegve-ropogva megfordult maga körül. Majd újra és újra, és már éppen fel is fordult volna a gyomra, amikor meglátta maga előtt az öregapját, az apját és a testvéreit, amint azok a föld alól sorban tolják elő a talicskákat.

– Gyere kubikolni, fiam! Ezt akartad, hát most végre együtt vagyunk újra!

Tőlük egy karnyújtásnyira ünneplőruhás gyerekek egy csoportja csámcsogva rágt a tőzeget.

– Na, csak viccelünk ám, a munka igazán ráér holnapig. Gyere, induljunk a torral! Meglátod, milyen jó sorod lesz! És ha nem tetszik a szakmánk, belekezdhetsz bármi másba. Itt a bátyád, ő földmérő, geográfus mérnök. A testvérem, a Miska, paleontológus. De itt is vagyunk, látod ezt a nagy termet? Te ülsz majd az asztalfőn. A bal oldalon mi, jobbra a feleséged rokonai. Közvetlenül melletted, egy üres széken, ott egy kép az asszonyról, előtte pohár víz és egy nagy tál murva. Nézd azt a szép mézskő tortát! Vagy inkább egy tányér homokot kérnél? Itt kiváló a kvarcit! Kissé hátrébb a régi középiskolás barátaid ülnek, hajnalig velük is tudsz majd beszélni. Hanem, add most már ide azt a kakasszívet!

– Milyen szívet, apám? – kérdezte a Géza bácsi megdermedve. – Amit még öregapám ásott el a küszöb alá, a homokba, mikor a házat építette? Az áldozati szív nélkül nem léphetek a túlvilágra, és a házban ragadok örökre? Hát nincs egy hete, hogy kidobtam a síttrre!

Még hajnali kettő fele sem járt az idő, mire elcsendesült a mély. A tor elmaradt, a zenekar összepakolt, és visszafeküdtek a krizantémcsokrok alá a holtak. A Géza bácsi pedig azóta is csak áll ott a betonküszöbön, átkozódva.

MENTOR: Deres Kornélia

RÁKÓCZI ZOLTÁN érzékeny és szikár szövegvilágokat teremt: érződik rajta, hogy szociológiai, sőt természettudományos érdeklődéssel figyeli a világot. Gondolkodó költészet ez: az érzékelés és a konstrukciók poétikáját leplezi le, a részecskék táncait, az elénk kerülő képek kereteit.

RÁKÓCZI ZOLTÁN

Tartás

Kár figyelnem a lépésekre,
mikor földoszlopok
támasztanak alá,
elég a tájat látnom,
ahogy visszafelé mozog,
és gyorsít, ha úgy akarom.
Olyankor áramvonal megy
rajtam keresztül, előttem
szaggatottan folytatódik,
de ha berajzolom magamnak,
az úttal egy pontban fut össze.
Ahová most megyek,
nem ér el a föld:
az épületet sejtek tartják,
és lift visz fölfelé,
itt nem tudok vonalat húzni,
csak a szintjelzőn látom,
hogy haladok.
Ahol megáll, már nincs emelet:
koccanásig megy,
a fogak jutnak eszembe,
ahogy összezárnak.
Visszafelé úgy jövök,
hogy a kötélzet már szakad:
mindjárt lebegek.
Úgy könnyű inni a levét,
harapni a buborékokat.

NÉMETH GÁBOR DÁVID

Teli szájjal

Kiszakadt egy mirelites zacskó.
 Amíg összeszedte az elgurult borsószemeket,
 lerakta a zacskót a pultra, a mikró és a poharak közé,
 oda, ahova még valami kerülni fog egyszer.
 Azt mondta, régóta ébren van. És hogy azért szeret
 teli szájjal beszélni, mert úgy képzei,
 más jelentése van a szavaknak attól függően,
 hogy éppen mit eszik. Meg tudja
 különböztetni a borsószemeket is,
 ebből a jeltelen ismétlődésből kellene megtudnom
 valami fontosat magunkról. Van olyan tényér,
 amiben fenyegetőbbnek látszik ugyanaz az étel.

Két ujjal nyúlok le a torkomba, lassan,
 hogy ne érjek hozzá se a nyelvemhez, se
 a szájpaddlásomhoz, csak könnyíteni akarok
 magamon, eszembe jut, azt mondta,
 a mozdulatlanságot szereti, a pillanatot,
 amikor még nem történt meg, de már
 biztosan meg fog, visszavonhatatlanul.

MENTOR: Deres Kornélia

NÉMETH GÁBOR DÁVID (1994) első kötete 2017 őszén, a FISZ-könyvek sorozatban jelent meg *Banán és kutya* címmel. A könyv koncepciója feszes, tele izgalmas szövegekkel: a látás és látszás játéka, a testen keresztül való létezés határhelyzetei, a nyelvben megszülető önészlelés és önszínlelés nyughatatlansága szervezik a verseket.

MENTOR: Peer Krisztián

SZÉN BENJAMIN: ilyen P. Mobil-os mondattal indítani egy verset, ehhez azért pofa kell, nem? Ez is mutatja, hogy hiába próbálja a megszólaló olyan kétségbeesett erőfeszítéssel imitálni a visszatekintést, valójában körbetekint, sőt előre. Duzzad az önbi-zalomtól. A felnőttreznignációnak még nem sikerült maga alá gyűrníe a kamaszdühöt, a magyarázatkeresés talán irányt váltott, de nem állapodott meg a vonneguti „így megy ez”-nél. Generációs szembenállás, egyéni helytállás: amikor majdnem minden a párkapcsolatokról szól, azokon keresztül akarják megfejteni magukat a hadviselő felek. Kell egy legnagyobb probléma, annál jobb, minél egyszerűbb. Én és te, mi és ti – de vajon ez a te a mi vagy a ti részhalmaza? Ezen megy a problémázgatás, elemezgetés, vérre menően, holt komolyan, de azért csak nyugiba’, itt leszünk holnap is, ez egy ál-lóháború. Megátalkodottság, megcsömörlöttség, minek is kerülnénk a szóismétlést: a háborút is meg lehet unni, csak abbahagyni nem. De ez már nem is erről a verséről szól Benjinek, jellemző, hogy nem egy jellemzőbbet választott.

SZÉN BENJAMIN

Kényelem

A mellkasomban két szív dobog.
 Ütemre lépnek a katonák,
 akik még nem láttak lövészárkot.
 Az egyik rosszul lesz,
 miközben a másik hazafelé
 betör néhány ablakot.
 Tegnapelőtt egy 15 éves fiút
 húztak ki a Dunából;
 szerető család, párkapcsolat,
 elementáris magány.
 Egyszerűen kell egy legnagyobb probléma
 ennek a dupla szívű tinédzserkornak,
 mielőtt megfojtja a kényelem.
 Hiába túl ártatlan az idő,
 ami mögöttünk fekszik.
 Éjszakánként egy sóhajt
 két egyszerű, mérgező gondolat követ,
 és szűkül az utca,
 és ritkulnak az emberek

PUROSZ LEONIDASZ

Nem tudunk semmit

Az iskolában, ahová fellépni hívtak minket,
előző este öngyilkos lett egy fiú.
Néhányan zaklatott állapotban vannak,
mondja az osztályfőnök, de rendkívül
nyitottak a humán tárgyak iránt.

Állandó társam, B. megviseltnek látszik –
ennyit nem ér húszezer forint.
Maga elé motyog, bizonyítani akar:
egy normális ember, akit felzaklat a gyász.
Úgy csinálunk, mintha nem tudnánk semmit.

A teremben fagyos csend, vagy csak közöny,
de mi jók vagyunk kamasznevetetésben.
Oldódó hangulat – a reggeli hír már a múlté.
A diákokra nézünk: ki lesz a következő?
Aztán egymásra örülünk, hogy nevetnek.

MENTOR: Peer Krisztián

PUROSZ LEONIDASZ: kínos érzések nélkül nincs katarzis. Hogy lehetne valami jó költészet, ami nem irritál? Leo engem az egyszerűségével képes a legjobban felidegesíteni. Jelenetesz és moralizál. Olyan mikrodrámákat vesz észre, amelyek majd a reflexióban nőnek naggyá. Fonákságok, sutaságok, férfiatlan férfiaszkodás. Bevállalja. Közben látszólag problémátlanul működtet egy köznapis beszédhez megtevesztésig hasonló versnyelvet. Mintha nem is egy verset olvasnánk épp, csak egy haverunk mondaná el a lényegét, halványan érzékeltetve azt is, hogy a költő nem pontosan ugyanígy mondta. Az önkifejezés ellentettje: nem az így beszélek (gondolkodom) ÉN felmutatása, hanem az így beszéltek (gondolkodtok) TI kifigurázása. Fejűnkre olvassa a kifejezéseinket. Szégyellhetjük magunk. „Ha nem a saját közegednek tartasz tüköröt, akkor baszhatod” – mondta egy este a szerző, de nem tudom, hogy idézhetem-e a beszélgetéseinket.

MENTOR: Peer Krisztián

JUHÁSZ MÁRIÓ: van az a vicc, hogy az álló óra a legpontosabb, mert az legalább napon-ta kétszer halálpontosan mutatja az időt. Szakítóverset írni az újrakezdés reményében hátha olyan jól sikerül, annyira pontos lesz, hogy érvényteleníti azt, amiről szól. Elhadarni egy elégiát, hagyni a dagadt ruhát másra, hatni a valóságra. Beteg ambíciók, de hát a költészet innen nézve: lázbeszéd. Tegyük fel, hogy egy mondatnak, egyszerű tényközlésnek (mintha lenne olyan, mintha nem árnyalna minden tényt felismerhetetlenné millió körülmény) van x érvényes verziója. Létre lehet hozni montázstechnikával az x+1-diket, és az majd valamilyen csoda folytán az összes verziót tartalmazni fogja? Mi van? Márió verseit olvasva sokszor kell visszakeresnem a mondat elejét, mert nem úgy fejezi be, ahogy elkezdte. Abból csinál költészetet, amitől valaki rossz interjúalany, hogy fejben már mindig kettővel előbbre jár. Olyan dolgokra utal vissza, amiket elfelejtett kimondani. Kim Corbisier munkái jutnak eszembe: némely részlet csak ceruzavázlat, mások hiperrealista pontossággal (ez lenne a pontosság?) ki vannak dolgozva – félbehagyott kifestőkönyv, amit magának rajzolt elő. No de hogy miért ez vagy az a részlet van kiszínezve, az titok. Az a titok.

JUHÁSZ MÁRIÓ

Átkötés

„We dont know where to go”
(The Growlers – Freedom children)

Közös nyaram, idén ez volt a leghosszabb közös nyaram.
A tiédből vettem kölcsön, a tiédet is elittam. Pedig korábban én akartam ilyen gyorsan elrohanni, ellesni a vallomások hogyanját, csönd utánam, én vagyok elsőnek kegyetlen. A tél nélkül törékeny leszek, mondtad. És hogy a mosolyod tervezetlen, azt is.

Nyaram az iszapfényben. A kanapé, a földöntúli kanapé.
Ott operáltak ki belőlem, könyvégetés után, akkor hajnalban.
A raszta isten, a kortalan groupie, ők etettek át a nyáron.

Közös nyarunk egyedül, ahogy én szeretem.
Buszváró topogásban, hogy ne érjek oda időben. Figyelj rám, kérlek,
és értsél félre, könyörgök, engem bevédnek fentről. Beszéltess új formákról, és reszkess, ahogy dadogok, mert ettől félénk leszek
vagy félelmetes. Én sem tudom még, hogy mit akarok mondani, várom, hogy belásd.

Hányat lépsz egy évben, mondd, semennyit, mondd,
elugralsz, és bekaphatom. Aztán a gyöngeségek, mint a költészet
felizgulni, a többi álom volt, vagy hazugság, nem emlékszem pontosan.

Legközelebb nyaram egyedül, a pályaudvart ránk oltják, ha részegek vagyunk.
Csak megvárod a reggelt, hánysz vagy nem, de jobban leszel.
Csak sietned kell, ereket látsz, hanyatt fekszel. Várod a kezem idősödni.

Közös nyaram egyedül, legszebb közös nyaram. Átkötő ébredések.
Két ajtóval bentebb az emlékeid szellőztetik. Visszalassulsz és megérted.

MENTOR: Szil Ágnes

JASSÓ JUDIT versekkel kezdett, most a próza foglalkoztatja: a novelláírástól tart a hosszabb szövegek felé. Szinte minden érdekli, ami a szépírás része, irigylésre méltóan koncentrált rövid szövegek kerülnek ki a keze alól, a carveri hagyományok és a nagyon sűrű nyelv forrong az írásaiban. Újabban a drámaírásban is kipróbálta magát.

JASSÓ JUDIT

Noémi bárkája

(részlet)

Amikor az elsőt felvittem a lakásunkba, az előszobában megálltunk. A lábam mellé parancsoltam, lehajoltam, és gyöngéden megérintettem a hátát. Anyám az étkezőasztalnál ült, almát hámozott. A homlokába hullott néhány tincs, és az élektől megrettentem, egyébként is félttem, ha a kezében kést tartott. Meglátott minket, és felcsillant a szeme. Az orra nedvesen csillogott, mert a búskomorság mellé egy hete az influenza is elkapta.

– Hát ez meg mi? – A gyümölcsöt a tálba ejtette, a haját babrálta, idegesen járatta tekintetét közöttünk.

– Találtam. – Régen az elégtelenjeimet is hasonló, színtelen hangon vallottam be, de a szívem kiesett a ritmusból, ha palástolni akartam izgalmamat, a testem ritmuszavarral büntetett gyávaságomért. Ha már elkövettem, vállaljam a tettet. Anyámnak látszólag mindegy volt, nekem viszont nem. Inkább egy karó, mint az örökös rosszkedv, inkább egy pofon vagy ökölharc, mint csendben megdöglenni a test csigaházában.

– Mutasd. – Anyám érdeklődése őszintének bizonyult. Hátratólta a széket, és felállt, de előtte kiszabadította a lábát a rácsavarodott köntösből. A textil lágyan engedelmeskedett. Nem hittem az időutazásban, míg anyám beteg nem lett.

Hazajött a kórházból, és többé nem öltözött fel rendesen, csak a pongyoláit cserélgette. Otthonka, pongyola, köntös jelképezték számomra a megtorpanó időt. Elővette a szekrényből nagyanyám ruháit, nem is emlékeztem, hogy megtartott közülük néhányat. Azt kívántam, inkább tépte volna darabokra, hogy tisztasági kényszerének engedelmeskedve azokkal súrolja végig a lakás minden zegzugát. Onnantól kezdve a faliórák mutatói nem mozdultak előre, igaz, valamelyik órában elfelejtettük kicserélni az elemet. Amikor hazamentem, egyszerre öntött el remény és kétségbeesés attól, ami fogadott. Az anyámat szigorúan őrző frottír nem adott választ arra, hogy folytatódhat-e a régi életünk, vagy legyen kénytelen elfogadni ezt a másikat.

Az állat megmozdult, kisiklott az ujjbegyem alól, ment anyám felé. Karma biztatón kopogott a parkettán, apám életművén, milyen boldoggá tett bennünket, hogy olyan szépen megcsinálta. Gyorsuló iramban kapart előre, farka a beépített szekrénynek csapódott. Megtorpanó anyám előtt, visszanézett rám, és hangosan felugatótt.

A kutyát anyám nedves orráról Nózinak neveztem el, de ő szebbet akart neki adni, úgymint kócos, frida, leonarda. Nem tudta vagy nem figyelte, hogy Nózi hím, vagy talán nem is érdekelte. Becsalogatta a nappaliba, és mutatta, hogy lefekhet a futószőnyegre, az egyetlenre, ami megmaradt a rengeteg szobatekstil közül. A többi apránként elvitte a tisztítóba, később a zálogba. Ami pénzt kapott értük, és a lakásból eladogatott többi tárgyért, az volt az ő fizetése, abból éltünk, és elmondhatom, hogy az utolsó forintig elszámolt vele. Egy füzetben vezette a kiadásokat és a bevételeket,

TARTOZIK KÖVETEL

írta fel középre aprólékos műgonddal, és miután bevitt egy sort, homlokráncolva vizsgálta a lapot, ujjával kisimította a gyűrődéseket. Elszántan vezette, orrcimpája remegett az újabb tételeknél, a depresszió mindig a korábbi boldogság törésvonalai mentén stabilizálódik. Régen is volt egy füzet, a születésemkor nyitotta, hogy ellenőrzése alá vonja a pénzmozgásokat. Megérkezett a családi pótlék, anyám beírta. Apám hazaadogatta a fizetését, azt is. A szomszédok rendeztek néhány elfeledett tartozást, vagy apám nadrágjából mosás előtt előkerült egy ötezer. Találtunk egy pénztárcát, benne tizenvalahány ezer forinttal, és egy bizonyára pótolhatatlan gyerekkori képpel, amit anyámnak esze ágában sem volt visszajuttatni a régi tulajdonosához.

– Miért nem vigyázott rá jobban az, akié volt? – Vállat vont, a fotót a lomos fiókok egyikébe tette, a bankkártyát, mert azt is megtaláltuk, ollóval kettévágta a kuka fölé, beledobta, és utána jó alaposan kezet mosott. Később úgy mutatta másoknak azt a képet az idegen nőről gyerekkorában, mintha az egyik unokatestvérééről készült volna.

Nózi, vagyis kócos, frida, leonarda nem feküdt le egyből a futóra. Gondosan körbeszaglászta, a sarkoknál vakkantott. Mikor végre leheveredett, párhuzamos pózt vett fel a kanapéra fekvő anyámmal, akinek eszébe jutott, hogy depressziós, és nem örülhet önfeledten a jövővénynek.

– Itt hagyhatlak benneteket? – Leguggoltam, megpróbáltam beszélni anyám fejével, de a teste nem hagyta, hogy felém forduljon. Zavartalanul bámulta tovább a tévét, abban is a legérdektelenebb műsort, egy szappanoperát, a fantázia síkjából kilépett

kétdimenziós karakterek hétköznapihoz nagyon hasonló, életszagú történetét. A képek villódzása anyám szemében tükröződött, időnként nyitott szemmel aludt. Felálltam, kísértálmam az ajtón, lementem az utcára. Otthonosnak találtam, hogy Nózi pontosan úgy horkolt, mint régen apám, amikor egy hosszú nap után végre hazaért és lefekhetett.

A házak között bolyongtam, és gondos önmarcangolást végeztem. Milyen szépnek tűnt az este délután! Tulajdonképpen most sem annyira rossz, csak haza kellene menni, és folytatni ugyanott, ahol abbahagytuk. Vajon anyám mire emlékszik a régi életünkből? Mielőtt apám elment, mindent megcsináltatott a lakásban. A frissen festett falak szagától anyám elsírta magát. Összecsapta a tenyerét, kiesett belőle a hálós cekker, a krumpli szétgurult a fényesre csiszolt parkettán. És ezt te itt akarod hagyni, Sanyi? Anyám sírt. Nem bennünket, dehogy. A festést meg a padlót. A mosogatógépet, amibe majd évekig nem teszünk semmit, a lefolyókat, az újrakötött elektromos hálózatot, még véletlenül sem bennünket, hanem a kipofozott lakást. Apám végigment a szobákon, lépteinek ütemére úrrá lett rajtam a szorongás.

– Tetszik, Terike? – Ha az utolsó szavaira gondoltam, nem tudtam eldönteni, hogy viccnek szánta, vagy komolyan akarta tudni.

Másnap elutazott Norvégiába. Hentesként dolgozik, furcsa nevű emberek és helységnevek alkotják új élete koordinátáit. Jól él. Kár volt erre gondolnom, mert szomorú leszek tőle. Milyen furcsa és kegyetlen, hogy mindig olyan szépnek tűnnek az esték még délután. Bennük van az összes reményünk. Akkor is megdöglesztphetetlen remény táplált, amikor hazavittem kócos frida leonardát, hogy csak belépünk az ajtón, és utána minden jó lesz. Anyám mosolyogva jön elő a konyhából, kezében tart egy tál ételt, amit a legjobban tudott elkészíteni, már nem emlékszem, mi volt az, együtt megvacsorázunk. Apám a nappaliban ül, látszik a feje a szék támlája felett, újságot olvas, kapcsolgatja a tévé távirányítóját, ha nagy ritkán talált egy jó műsort, öt perc múlva elaludt rajta.

A következő alkalommal egy tengerimalacot vittem haza. Ahhoz képest, hogy zsákmányállat, mondta az eladó a kereskedésben, gyorsan kézhez szoktatható és nagyon szeretetreméltó teremtmény. Még hozzátette, milyen bizzar, hogy a legnagyobb gondossággal tartunk életben egy olyan állatot, amit gyors és kíméletlen halálra ítél a természet. De nem ilyen volt mindig az ember? Folyton egyensúlyozunk a kegyetlen külső és saját lágy belső valóságunk között. Zsöminek nagyon jó dolga lett nálunk, anyám kialakított vele egy közös nyelvet, ami az etetésből, simogatásból és gügyögésből állt. A tengerimalac halkan berregett, ha anyám közelített felé, pedig még hozzá sem ért. Először terráriumban tartottuk, de vállaltam pluszmunkát, és abból telt ketrecre. A kereskedésben ajánlották, hogy vegyünk mellé társat, így hamarosan ott ugrándozott Zsömi mellett Zsömi II (anyám Frédinek nevezte). Amióta állataink lettek, új szabály született, nem dohányozhattunk a lakásban. Én nehezebben tartottam be, de anyám olyan szigorúan nézett rám, amikor tekertem egy szálát, hogy szó nélkül elindultam az erkély felé. A malacok kényesek voltak a szagokra, kócos frida leonarda meg fogta az orrát, ha kellemetlen illatot érzett, és zajosan hempergett a nappaliban az elbitorolt szőnyegen. Ő lett életünk császára, ezzel a női névvel. Végül is sikerült, amit anyám akart, mert valóban hangzatos nevet talált ki a kutyának, figyelmen kívül hagyva hímtagja körül a heréket, amiket amúgy is tökéletesen elrejtett hosszú, kifésülhetetlen szőre.

MENTOR: Szil Ágnes

GÁSPÁR-SINGER ANNA magyar-kommunikáció, majd olasz szakon végzett, könyvtárosként dolgozik. Öt éve ír prózát, korábban újságírással foglalkozott, főleg kritikái jelentek meg. Lassan ír, átír, újraír, a hosszabb terjedelmű novella jelent számára ideális terepet.

GÁSPÁR-SINGER ANNA

Hófehér

Negyedik éve voltak a metrónál. Maltart keverték, hordták az építőanyagot, a vasbeton hangár fölé lassanként gomba formájú pavilonokat húztak. Pihenőidőben szívták a bagót, rugdosták az apró, szűrös kavicsokat. A cigit Marin a kínain szerezte, ezzel csencselt emberemlékezet óta, néha rekesznyai Hargita sörrel. A Prilukival őket is kínálgatta, ez olyan, hogy megkeseredik tőle a nyálad, röhögött bele Dzsoni képébe. Megvárta, amíg a másik kihúzza egy szálát a felé nyújtott dobozból, egyszer úgymint meg kell döglenni valamiben, testvér, nem igaz, kacsintott rá kajánul. Azt mondják, egérszar van benne, attól olyan bűdös.

Dzsoni rágyújtott, közben megpróbált valami kellemesre, mondjuk a Marlboro aromájára gondolni, hogy ne érezze annyira azt a mocskot a nyelve hegyén. Mióta Ica elment, és ő egyedül fizette azt az istenverte albérletet, nem telt bolti cigire. A rossz kedv, mint a Priluki olcsó füstje, egyre mélyebben kavargott benne. A liter tej, amit naponta megivott mellé, csak a szájpaddására tapadt sűrű nyákot oldotta.

A templomnál, magas kerítés mögött dolgoztak, ez legalább távol tartotta az idegeket. Ha időnként egy-egy mégis beszabadult, azonnal kattintgatni kezdett a munkaterület kellős közepén, szelfizett egyet a citromsárga markolók előtt, mint azok a vágottszeműek tavaly. Dzsoni élénken emlékezett rájuk, összevissza hadováltak, egyikük, vezetőféle lehetett, piros esernyőre szúrt mini zászlót lobogtatott az orruk előtt. Alig tudták kidobni őket. A pörköltszagú, turistákkal teletömött kultucca vonzotta őket, mint legyeket a szar.

Most csend volt és nyugalom, ebéidő. Dzsoniék behúzódtak a tér sarkán felállított fabódéba, hogy legalább egy nyamvadt fél órára nyugtassanak legyen. Elégedetten, rőfögve tolták magukba az ételt, ki mit, melléje lecsúszott nyaranta pár üveg sör, a mínuszokban egy-egy kupica rövid, kivétel nélkül Marin kontójára.

Dzsoni, miután megtömté a hasát, szerette figyelni a többieket. Főleg Tomeket. Láta rajta, baszik bele a munkába, minden áldott nap később, jött az ócska dumájával, hogy Kistarcsán megint kimaradt egy járat, amiről nyilvánvaló volt, kamu, hisz ő maga büszkélkedett vele, újabban bögyös manikűrös bukszával kavar, arra mászik rá reg-

gelente. Szívták is miatta a fogukat nemegyszer. Hó elején persze ugyanúgy tartotta a markát a nyomorult.

Dzsoni, ha egyedül volt, néha elővette zsebéből a kistükröt, a bajszát vizsgálta. A két szélén valamiért az istennek se sikerült egyformára vágnia. Annyit igazgatta, hogy a végén a Kisfőnök is rászólt, ne a tükröt nyalogasd, húzzad már összebb a sítet. Időnként azért lopva bele-belepillantott, de a bajusz, mintha csak parancsba adták volna neki, mindig ugyanúgy állt: baloldalt felfelé kunkorodott, a jobbon meg lefelé kókadtt, vékony, pár szálnyi csak az egész. Mikor a literes tejesdobozt a szájának döntötte, a folyadék végigcsorgott rajta, onnan le, a hegyes állra, szűk patakként folyt tovább a horpadt mellkasra, de itt sem időzött sokáig, a poros föld rögtön beitta. Mit pazarolod, szerencsétlen balfasz, nyertett fel Tomek, aki erre eldobott mindent, ásót, lapátot, inkább az egereket itasd, vinnyogta a palakerítésnek dőlve. Vastag szemöldökű volt, köpcös, messze a jó kiállástól, a nők valamiért mégis tapadtak rá. Éjjel-nappal nyomta nekik a sódert.

Dzsoni igyekezett nem gondolni Icára, akivel összvissz egy évig éltek csak együtt, mégse gondolta volna, hogy a nő két héttel a szakítás után máris talál magának valakit. Azt még kevésbé, hogy a hiánya ennyire marja majd belülről. Dzsoni ismerőse látta Icát a rákoskerti buszmegállónál egy vadidegennel enyelegni, a hírre Dzsoninak önkéntelenül is ököbe rándult a keze. De ennek is már vagy három hónapja. Egy ideig még fájt, legszívesebben az utcára se lépett volna ki, a telepen csak kerülgette a többieket. A végén Marin elégelte meg. Egy se ér annyit, cimbora, mért emberes ütést a vállára, és orra alá dugta a jócskán lelappadt cigisdobozt. Gyerünk, szíjjad, nógatta ellentmondást nem tűrően. Dzsoni engedelmesen kihúzott belőle egy szálát, de a gyomra már jó előre kavargott.

Legutóbb a boltos csajt nézte ki magának, azt a szökét. Jó nő volt, a környéken a legjobb, hosszú, hidrogénszőke haja szinte hófehér, hozzá két hatalmas, világoskék szem, mint egy-egy csészealj. Vastag, csókolni való száj. Dzsoni nem emlékezett rá, mikor látott utoljára ilyen szépet. És a segge, úristen, micsoda segge volt, mint két kerek őszibarack, Dzsoninak kedve támadt volna azonnal beleharapni.

Fogalma sem volt, hogy kezdjen bele ebbe az egészbe. Szép a szemed, mondta volna neki, de sejtette, ezzel a szöveggel nem érne célba, ennél a csajnál tutira nem, mégis úgy érezte, mindenáron meg kell szereznie. Látta magát, ahogy munka után ott ácsorog a kisbolt előtt mocskos overallban, kezében kókadtt virágcsokorral. Végül ezt is elvetette. Ennél több kell, mondogatta magában, esetleg elhívhatná a csajt valahová, csakhogy az istennek se jutott eszébe semmi. Semmi olyan, amiről azt gondolta, a másik is kedvet kap majd. Icával annak idején nemigen mozdultak ki a négy fal közül, neki jó volt Dzsoni söre otthon is, és csak nagyritkán kérte, a férfi hozzon a Tescóból likőrt. Nyáron, kánikulában a hűvös gangon iszogattak, elverték egymást Killzone-ban, a rozzant kecé ablakából pont ráláttak a Ligetre. A boltos Erika viszont, mert így hívták, ez világosan látszott, nem érné be ennyivel.

A nő, ha senki nem volt a boltban, mindig egy kalózos filmet nézett, állítólag látta vagy százszor. Úgy bővölte a főszereplőt, egy keszeg, izgága, hosszú hajú faszit, mint akit megbabonáztak. Mikor Jack feltűnt a képernyőn, onnantól kezdve csak ő számított, Erika blokkolás közben is folyton a tévé irányába tekingetett, látszott, teljesen

máshol jár. Jacket látta mindenhol, aki a literes tejesdobozok, májkonservek helyett hasas rumoshordók mögött rejtőzködött, az orra alatt pedig jókora bajuszt viselt, amely vastag volt, tömör, mintha gyapotból szótték volna. Az ellenség torkának szegezve villámsebessen forgatta a kardot, a fejek meg hullottak szépen sorban egymás után. Dzsoni némán bámulta.

A bajuszt ezután csak szálanként merte vágni vonalzóval, a vastagságából néhány millimétert. A hosszából annyit se, hagyta, hadd nőjön, krémmel is kengette. Nyárra egész kackiás lett, az utcán is megbámulták. Tomek egész nap ezen röhögött, mi van, beakasztanád, vinnyogta, mikor egymás közelébe kerültek. Legszívesebben pofán vágta volna, de nem akart zúrt, tudta, a Kisfőnök seperc alatt kivágná mindkettőjüket.

Erikával pont aznap beszéltek először, mikor meghozták az új munkagépeket. Dzsoni reggel besétált a boltba, a nő a pékárúnál támasztotta a pultot. Odalépett hozzá, kéne egy kis sonka a kifli meg a tej mellé, vetette oda hanyagul, váгна-e neki. Örömmel, kalóz uram, tüsténkedett a nő vigyorogva, az éhes férfit nem szabad sokáig várni. Úgy hízelgett, meg kellett tőle bolondulni. A szűk nadrág a fenekére simult, az áttetsző póló alól kikandikált a fehér csipkemelltartó pántja. Dzsoni megborzongott. Még néhány ilyen, gondolta vágyakozva, és biztosan sinen lesz a dolog. Attól fogva már nyitás előtt a kisbolt előtt ácsorgott, leste, mikor fordul be Erika a sarkon. Hetek teltek el így.

Aztán a nő hirtelen eltűnt. Helyette morcos negyvenes állt a pult mögött, Dzsonira rá se bagózott. A férfi megrémült, hogy Erika talán kilépett, de aztán gyorsan elhessegette ezt a gondolatot. Az nem lehet, nyugtatta magát, hogy csak így, egyetlen szó nélkül felszívódjon, mikor már olyan jól alakult minden. Talán csak néhány nap az egész, utána ott folytatódik minden, ahol előzőleg abbamaradt. Mert egyértelmű volt, hogy lesz köztük valami, ezt érezte minden porcikájában, leginkább olyan bizsergésfélét, ami állandó izgalomban tartotta, és amit most, a nő eltűnésével, újra a már jól ismert üresség váltott fel. De hiába kérdezősködött, az istennek se mondtak neki a boltban semmit.

Mintha rágta volna valami belülről, kiállhatatlan lett, egész álló nap a poros kavicsokat rugdalta. Már a Kisfőnök is azt fontolgatta, áthelyeztetni. Pedig nemcsak vele volt baj, Tomekkel is. Hiába vontak le tőle a késésekért, vigyorgott, mint a tejbetök, mikor meg a manikűrös csajról faggatták, vonogatta a vállát. Mutatta az ujjain, hogy este meg reggel hányszor. Nem nagyon szólt a többiekhez se, csak hogy emeljed, húzzad, húzd összebb a sítet – a szokásosat.

A kisboltban futottak össze néhány héttel később. Dzsoni épp indult volna kifelé, mikor meghallotta Tomek hangját. Megfordult, Erika akkor lépett ki a tejespult mögül, nem vette észre a férfit. Dzsoni még látta, ahogy a nő Tomekra mosolyog, de úgy, atyaúristen, ahogy azt Ica se tette soha, pedig ő aztán tényleg odavolt érte. Dzsoni egy idő után úgy érezte, a nő megfojtja a nagy ragaszkodásával. A férfi egy sört sem ihatott meg nyugodtan a haverokkal, mert olyankor rögtön állt a bál, utána is napokig fasírtban voltak. Ica csak magának akarta, és még az utcán, a legutolsó járóelőre is féltékeny volt.

Néha Dzsoni azt álmodta, hogy Ica, mint valami kúszónövény, rácsimpaszkodik, mindkét karjával átöleli, és csak szorítja, szorítja erősen, nem engedi el egyetlen másodpercre sem. A férfi ilyenkor rémülten, saját izzadságában fürödve riadt fel az éjszaka közepén.

Egy ideig tűrt, aztán nem sokkal később megmondta neki, hogy nem bírja tovább, de addigra szinte már fuldoklott, mindenáron levegőhöz akart jutni. Most meg már hiába bánta, késő lett volna visszacsinálni. Hónapok óta szabad volt, de csak élt bele a vakvilágba.

Nézte Tomek kezét, ahogy magabiztosan elindul Erika vászonnadrágba bújtatott feneke felé, magához húzza, paskolgatja, mikor azt hitte, senki se látja, erősen belemarkolt. A nő meg mosolyogva tűrte, nem csapott rá.

Dzsoni érezte, ahogy előnti agyát a vér, mégsem mozdult. Csak állt ott az ajtóban, mint egy zsák krumpli, kezében a nejlonszatyorral, benne a liter tej meg pár sós kifli. Tomek most észrevette, elengedte a nőt, kicsivel közelebb lépett. Látszott rajta, megint kötekedni akar, kaján mosollyal méregette Dzsonit. Aztán hirtelen a zsebébe nyúlt, ez a kedvenced, nem, nyújtotta felé röhögve a szál Prilukit, csak úgy hullámszott a képén az az ócska vigyor. Dzsoni legszívesebben rögtön leszúrta volna egy bazi nagy karddal, amivel azok a kalózok is harcoltak, és persze Jack, ő forgatta mind közül a legjobban. De Dzsoninak csak egy zacskó kiflije volt.

Elképzelte, hogy csak egyetlen suhintás, és minden megoldódna. A széles penge gyengéden, puhán hatolna át Tomek szívére, körülöttük minden csak úgy vöröslene a vértől, a sunyi kis patkány ott helyben azonnal szörnyethalna. Akkor ő, Dzsoni, szépen átölelné Erikát, a nő pedig hozzásimulna, megcsókolná. Azután átlépnének a hullán, és kéz a kézben elsétálnának a vadonatúj metróállomás irányába.

Kilépett az utcára, szatyrából előhúzta a tejesdobozt. Nagy kortyokban döntötte magába a folyadékot, levegőt is alig vett közben. Elindult a tér felé. Álláról hófehér, vékony ér csordult a kiszáradt betonra.

Az összeállítást készítette Weiner Sennyey Tibor

"Magyarországba fáradtam bele"

Fekete Valér, művésznevén Sior, graffitiművész, tanár, apa. Horváth M. Zsófia készített vele skype-interjút¹ arról, miért települt Egerből Skóciába a családjával, hogyan él és alkot, milyen célok vezetik, mit gondol az élet dolgairól.

Amerre járok, az egész világ a galériám. Ez a jelmondatod?

Nem jelmondat, biztos olvastam valahol, és jól hangzik. Nagyon sok művész galériafüggő meg kiállítóhely-függő, ami nem kritika, én viszont nem akartam kilincselni meg házalni kiállításért. Háromévente összehozható egy-egy kiállítás, ahová ki lehet rakni három vagy legjobb esetben húsz képet... Én meg egész nap rajzolok, festek, és a képeimet kirakom az utcára, vagy eleve az utcára festek. Ma már szinte iparszerűen pakolom ki a képeimet meg a karikatúráimat, bármerre járok. Ilyen értelemben végül is tényleg az egész világ a galériám.

Merre jársz most?

Skóciában élünk a családommal, előtte Egerben éltünk, meg Budapesten.

Te valaha történelemtanár voltál.

Két évvel ezelőttig, igen. Történelemtanár francia.

Miért megy ki Skóciába, akinek ilyen klassz szakmája van?

Sok oka van. Nem akarok nagyon politizálni. De nyilván mindenki összerakja, ami otthon van. Nekem ez nem tetszett. Én döntöttem el magamban, a párom pedig támogatott. Arra az elhatározásra jutottunk, hogy lehet búsongani meg veszekedni, vagy meg lehet próbálni valami mást. Úgy döntöttünk, hogy nem várunk arra, hogy mások igazgassák az életünket. Nekivágtunk.

Jól érzitek magatokat Skóciában?

Hát, mikor milyen. Itt is ugyanaz a csapat maradtunk: itt is megvannak a gondok, megvannak az örömek. Itt is vannak jó fejek és bunkók, itt is kell adót fizetni, és forgalom van és közlekedési bírság. Ahány nap, annyiféle. Alapvetően jól vettük az első évet, úgy gondolom, hogy mindenki kihozta magából a maximumot. Nagyon büszke vagyok mindenkire.

Akkor maradtok is?

¹ Buddha FM rádió, 2017. október 7.

Nem tervezek hazamenni, látva, hogy mik mennek otthon, meg mi lesz, főleg amiatt. Nagyon sokat festek itt, majdnem minden este. Nappal meg sofőr is vagyok, Skóciát járom, elképesztően nagy területet járok be. A képeimet viszem magammal, és kipakolom őket különböző városokban, ha olyan teret talállok, ahol úgy gondolom, hogy jó helyen lesz az a kép.

Van visszhangja a képeidnek? Hogy működik az utcaművészet?

Ez elsősorban magamnak szól, hogy karban tartsam az agyamat. Másrészt a Facebookon van egy oldalam, ott vannak a műveim. Naponta általában két képet posztolok, reggel és este egyet-egyet. Ezek lehetnek karikatúrák, politikai karikatúrák, gyerekrajzok vagy street art. Több ezer kép van már fenn. Ott jönnek visszajelzések.

Lesz ebből könyv is?

Majd lesz egy rajzos könyv, de nem a street art művekből. Arra nincs energiám, legalább egy évig dolgozni kell vele, aztán ha nagyon jól sikerül, eladok pár száz darabot. Nem akarom építgetni a saját elefántcsonttoronyomat. Inkább rajzolok helyette.

Mit tartasz fontosnak a munkádban?

Nem gondolom, hogy azért élünk, hogy dolgozzunk. Szerintem azért élünk, hogy jól érezzük magunkat, meg hogy épüljünk szellemileg és fizikailag is, nem pedig azért, hogy állandóan dolgozzunk. Azt gondolom, hogy a robotok korában, ha az emberek értelmesen viselkednének, napi két órában elvégezhetnének mindent: bőven-bőven meg tudnánk termelni minden élelmiszert és anyagi javakat. De mindig le kell foglalni az embereket, hogy ne tudjanak gondolkodni...

Hogy ne darálja be az embert a munka, ahhoz jó a sport, én sportolok, olvasok, a családommal vagyok a legtöbbet. Ez arra jó, hogy az ember ne bolonduljon meg. Ez nem alapigazság, csak az én véleményem.

Akkor ezért is volt fontos neked az a mondat, amit az egri falfestményedre kiírtál, hogy: Az a baj, hogy azt hiszitek, van idő?

Igen. Érdekes, hogy visszanézve a karikatúráimat, amiket még otthon az utolsó időkben festettem, olyan, mintha folyamatosan magamat biztattam volna: lépiél már, szedd össze magad! Kicsit olyan, mintha magamnak írtam volna ki ezt a szöveget. Volt egy másik karikatúrám, azt egy kerítésen hagytam, azon is egy idézet volt, azt hiszem, Seneca: „Vezetik a végzetek az akarót, a nem akarót vonszolják.” Ez is olyan szépen megfogalmazza, hogy ha van egy élethelyzet, ami elkerülhetetlen, akkor lépni kell.

Most, hogy léptél, több időd van, úgy érzed?

Nem, nem, nagyon elkapott a gépszíj. Ugyanolyan droid lettem, mint a tiztizenkét órában dolgozó emberek, annyi a különbség, hogy én nem azért dolgozom, hogy nagy kocsit vegyek és villogjak vele. Még nem vagyok abban a helyzetben, hogy válogassak, találtam ezt a munkát, és ez ennyi idő. Szívem szerint napi öt órában határoznám meg a munkát, a többi időben meg festenék. A furcsa, hogy otthon, ahol nem éreztem jól magam, napi öt-hat órát dolgoztam. Tanár voltam. Az is milyen munka volt! Gyerekekkel beszélgettem, kirándulásokat meg versenyeket szerveztünk, filmet néztünk. Nagyon értelmes fiatalok voltak. Nekem ez nem volt megerőltető. A tanítás után ez a mostani nagyon kemény fizikai meló. Néha az arcomra fagy a mosoly, hogy miért kellett ez, de hát ez van.

Nem lehetnél ott is tanár?

De, de, honosíttatni kellene a diplomámat. Franciatanár biztosan lehetnék, csak nem tudom, akarok-e megint tanár lenni. Könnyebb lenne, csak sok volt, tizenkét évig tanítottam folyamatosan. Van más munka, amit szívesebben csinálnék.

Egy másik képeden ez a felirat áll: Szerintetek ma hatna Gandhi?

Ú, az jó lett! Idétlen szójáték, de jó.

Fontos kérdés. És szerinted hatna?

Nekem nagyon rossz érzéseim vannak. Nagyon markáns változás előtt áll az emberiség. Nem tudnám megjósolni még történészként sem, hogy mi lesz. Olyan változások előtt állunk, mint régen az első ipari forradalom előtt, vagy amikor felfedezték a tüzet. Sokkal markánsabb lesz a változás. Amindennapos életben meg a természetben, a Föld bolygó minden szegmensére nézve.

Milyen változásokra gondolsz?

Szerintem a globális fölmelegedés sokkal súlyosabban fogja érinteni az emberiséget, mint gondolnánk. Nem a földet, mert az emberiség története csak egy etűd a föld életében, semmiség. Ha egy nagyobb járvány vagy egy vulkán kitör, vagy a felmelegedés miatt pár métert emelkednek a tengerek, azt az emberiség nem éli túl. Erről nem beszélni kellene, hanem a politikusoknak meg kellene változtatni, energiahordozókkal, öntözéses gazdálkodással, bárhog. Nem tudom, hatna-e Gandhi, mert olyan ripacsok vannak ma vezető pozícióban, hogy szerintem erre rá fog menni azt emberiség. Itt északon nagyobb biztonságban érzem magam.

Van erről egy jó festményed.

Ja, a *Winter is coming*. Én nem vagyok egy apokalipszisváró, semmi háttérhatalmak meg ilyenek. De a Mátrix két bogyójából, pechem van, mert én bevettem az olvasós-gondolkodást.

Szerinted ki tudna hatni, ha még Gandhi sem?

Olvastam erről egy okos dolgot, hogy ott van a vízőzönlegenda, ez nagyon sok nép-nél megvan. A mi kultúrkörünkben a noés história él. Valószínűleg – ezt talán akkor is mondhatjuk, ha nem vagyunk vallásosak – volt egy apokaliptikus katasztrófa, ami megtizedelte az embereket, és drámaian megváltoztatta az életfeltételeket. Szerintem egy ekkora katasztrófa tud csak hatni majd az emberekre. A végtelenül kényelmes életünk egyszeriben véget ér, a túlélők pedig levonják a konzekvenciát, és olyan világot építenek majd, amiben nem követik el ezeket a butaságokat. De benne lesz a génjeikben a rémület meg az ijedség. Ahogy most élünk, az nem fog menni. Magyarországon is nagy pazarlás van, de ami itt, ebben a fogyasztói társadalomban van!... Elképesztő, mindent kidobnak. A szeméttelen a múltkor a konténerben találtunk két gyerekbiciklit. Csak fel kellett fűjni a kereküket. A nyolc-éves kocsink itt már vén tragacsnak számít, zavarba ejtően olcsón vettem. Mindenki új ruhákban jár, a kaját dobálják el az utcán, nekik nagyon olcsó itt minden. Kimennek Thaiföldre, vesznek egy házat, és soha nem kell dolgozniuk többet. Nagyon sokan nem dolgoznak. Már a skótok is mondják, hogy ez a jólét már káros. Sokan cuccoznak, isznak. Magyarországon éhen halnának ezzel a mentalitással. Ezeket konstatalem, ezekről csinálom a rajzaimat. Nem kritizálok, csak nézem. Ez egy másik kultúra, nekem furcsa.

Te hogyan képzeled el magad a jóléti társadalomban?

Értelmes dolgokat csinálnék. Mindennap egy kis sport, sokat foglalkoznék a gyerekekkel, sokat lennék együtt a párommal, festeni, rajzolni, olvasni, arra most nagyon rákaptam. Szeretem csak úgy róni az utcákat, barátokkal együtt lenni. Értelmesen tölteném az időt.

Mire való a karikatúra?

Tömören kikarikíroz valamit. Egy versnél is rövidebben, egyetlen képben foglal össze egy helyzetet, akár egy hosszú, többévi eseménysort. Nagyon szeretem a jó karikatúrát. Magyarországon a kedvencem Marabu meg a Napirajz. Az a srác nagyon-nagyon ügyes.

Skóciában értik a munkáidat?

Rászoktam, hogy angolul írom a képekre a szöveget. Ez nyilván segít. A magyar problémák helyett egyetemes problémákat festek le, mondjuk úgy, az európai kultúrkörben.

Az új barátaidon nem tudod lemérni, hogy értik-e?

Jobbára magyarok, de van egy-két induló barátság helyiekkel. Tudják, hogy én vagyok a rajzoló, festő, ez tetszik nekik. A suliban nagyon sok szír, iraki, algériai, tunéziai, lengyel van. Ők is látják a rajzaimban a fantáziát. A multikultiban nagyon kell figyelni rá, hogy ne bánts meg kultúrákat. Én sosem vicelnék mondjuk bőrszínnel meg vallással.

Neked tetszik a multikulti?

Nagyon. Ebben láttam meg, hogy mennyire rosszul éreztem magam Magyarországon. Én imádom. Szeretném, ha a gyerekeimnek ez lenne a világ: muzulmán meg fekete barátaik vannak, de vannak magyarok is, meg lengyelek. Tetszik, nem tetszik, kapnak egy kis betekintést, hogy ilyen a világ. Én nagyon élvezem, hogy ilyen színes ez a város.

Mit tartasz fontos munkádnak?

A tanárkodást. Magyarországról a családom, a barátaim meg a munkám hiányzik. Mikor eljöttünk, a gyerekek sokáig üzengettek utánam. Igazából az itteni egy év után már le lehet vonni a konzekvenciát: valójában Magyarországra fáradtam bele. A parttalan vitákba, a butaságba. A tanításra gyanakodtam, de nem. Megeszi az embert a sulis. De nem feltétlenül a sulis szívott ki, hanem a közeg. Semmiképpen nem a gyerekekkel volt a baj.

Üzensz valamit a volt diákjaidnak?

Élmény volt velük dolgozni, ezt üzenem.

Jó tanács?

Tanuljanak nyelveket, két nyelvet, vezetni meg a számítógép használatát. Eddzenek, hogy fizikailag bármit kibírjanak. És kereszenek olyan munkát, ami még tíz év múlva is létezni fog. Legyenek talpraesettek! Tanuljanak, mert nem tudhatják, hogy mikor merre kell váltani. Sokkal rugalmasabbnak kell lenni! Sok magyar belereccsen, mert nem tud elég gyorsan váltani. Aki külföldben gondolkodik, szerezzen jogosítványt, fogyjon le, tudjon nyelveket! És legyen valamennyi alaptőkéje! Mert a kezdeti idők nagyon nehezek.

WEINER SENNYEY TIBOR

Semmi komoly Hamvas Béla, avagy az utolsó fátyol és az utolsó maszk¹

(részlet)

3.

Milyen lehet az álommal, mámorral, humorral átitatott lét, ahol az ember éber tud maradni? A *Nem mind arany, ami réz* című vígjátékban egyedül a Bolond az, aki képes erre. Darabos Pál könyvében részletes leírását adja a darabnak, amelyről azt is megtudhatjuk, hogy Hamvas Béla „A vígjátékot Németh Antalnak, egyik legkitűnőbb rendezőnek a felkérésére írta, amikor a rendező Kaposvárott (1956–1957) és Kecskeméten (1957–1959) dolgozott.”²

Hamvas életében, nem túl meglepő módon, a darabot sajnos nem mutatták be, annál is furcsább azonban, hogy azóta sem. Csak az utóbbi időben dolgozik rajta Formanek Csaba a lendvai magyar színházzal.

Nem mellesleg Hamvas a kéziratot Tiszapalkonya és az otthona között, a vonaton többször átdolgozta, újraírta, ceruzával felülbírált – végül is nehezen lehetne azt mondani, hogy valaha is befejezettnek tekintette. Ilyen esetekben a filológia mindig az utolsó, szerző által jóváhagyott változatot tekinti véglegesnek. Nekem megvan ez a gépirat, rajta az szerepel: „1956. VIII. 30. – IX. 14. Bpest – Szentendre – Tiszapalkonya 1957. IX. 26. – vonat.”, vagyis a darab megírását a XX. századi magyar történelem legforróbb időszakára tehetjük. Kénytelen-kelletlen – különösen a darab megismerése után – fel kell merülni a kérdés, hogy szerzőjére hatással volt-e az 1956-os októberi forradalom és annak csúfos leverése. Ezt a kérdést Darabos is kerülgeti, de végül – részben joggal – arra jut, hogy Hamvas szélesebb horizonton gondolkodott. Azért egyszer érdekes lenne mondjuk a szintén 1956-ban készült és betiltott *Eltűszentett birodalom* című filmmel összevetni.

De alighanem igaz, hogy ha valaki ennek a vígjátéknak a hátterét vizsgálja, akkor nem elég, ha Hamvas és 1956 viszonyát vizsgálja – amit megtettem másik esszémben –, hanem eme darab mellé, mintegy a szerzőről való háttér-információként, kell vennie a *Sareptát* (lehetőleg az új, 2018-as kiadást), amely az ötvenes évek leírása, és különösen és elsősorban Hamvas Shakespeare-ről írott gondolatait, elsőként a *Hódolat William Shakespeare gényusza előtt*, majd a *Titkos jegyzőkönyvben* közölt *Arlequin* és a *Kései művek melankóliája* című esszéket tartalmazza. Nem mellesleg ezt a három esszét egyébként Hamvas később összekapcsolta és egy teljesen új művet alkotva fejlesztette trilógiává,

Darabos szerint³ írása Shakespeare születésének négyszázadik évfordulójára készült, de végül nem jelenhetett meg a *Látóhatár* című folyóiratban 1964-ben. Mindez csak a háttér az életművön belül Hamvas egyetlen színpadi művének, amelyben kétségtelenül számos utalás van Shakespeare műveire, akár az *Athéni Timonra*, akár a *Hamletre*.

A *Nem mind arany, ami réz* úgy kezdődik, hogy a koldusoknak arany- helyett rézpenzt dobznak, a koldusoknak szánt káposztafőzelékben (mert külön főznek nekik, hiszen nem ehetik ugyanazt) romlott a hús, majd gyakorlatilag betiltják a koldulást is. Medárd király, Decius királyfi, idősebb és ifjabb Bazil, a Kancellár, a Rendőrfőnök és a többiek mind-mind maszkot hordanak, a nép hömpölyög és csak önnön érdekeit nézi, a fő *huncut*, a Rendőrfőnök képes még arra *a gaztettre is, hogy igazat hazudjon*. A vígjáték konfliktusa szinte gyermeki, Medárd örülete körül mozog, akivel egyedül a Bolond őszinte.

Amikor a klasszikus, színdarab a színdarabon belüli tükörben Medárd megpillantja magukat, egyedül saját magát nem ismeri fel, mindenki mást igen. Hamvas Medárdon keresztül önreflexív:

MEDÁRD (*hangosan nevet*) Ő is! Mind, mind, kivétel nélkül mind! A miniszter, a rendőrfőnök, Bazil, a többi is biztosan mind megrökönyödött, még a királyné is. (*nevet*)

BOLOND Az önismeret, felség, ma nem korszerű. És minél magasabb körbe emelkedünk, annál kevésbé.

MEDÁRD Ez az. Önismeret. Megtaláltad a szót, amit kerestem. Hiába, csak a bolondot kell megkérdezni. Olyan, mint az orákulum. Önismeret! Ez az, ami e hölgyekből és urakból hiányzik, annyira, hogy már csaknem vétkes, de ha ártalmatlan is, mindenképpen hallatlan nevetséges. A darabnak voltak hibái, elismerem, de hatásában utolérhetetlen. (*felnevet*) Szerzőjét szeretném megismerni. Ajánlanám neki, hogy művének másik felét is írja meg, azt, ami az előbbinél is mulatságosabb. Önismeret! Írja meg azt, hogy az embernek bemutatja önmagát olyannak, amilyen, cinikusnak és rövidlátónak, ostobának és hiúnak, olyannak, aki saját érdekét sem látja, a rögeszméitől elvakult, bemutatja pontosan, és az ember, akinek képét megmutatta, másra mutogat, íme ez volt az a nevetséges eszelős számár. Ezt írja meg a színdarabban! (*nevet*) Az önismeret, urak, nagy dolog! Sajnos udvarunkban nem eléggé ápoltság tudomány. Senki sincs közületek, aki magába száll és azt mondja, botorul éltem eddig, most feleszmélek, e pillantás a tükörben kijózanított! Senki! Mindegyik a másakra sandít és magában mulat, hogy a másikat kinevették!⁴

– mondja fennhangon Medárd király, miközben saját magát nem ismeri fel a tükör kel-
lős közepén. Igen, kicsit mindannyian olyanok vagyunk, mint Medárd, amikor nem
vagyunk hajlandók felismerni, hogy Hamvas nekünk is tükröt tart, főleg nekünk, ol-
vasóinak, különös tekintettel szatirikus, humoros, vagy a hamvasi kifejezéssel élve
humormisztikus írásaiban.

3 Uo. 138.

4 Hamvas Béla: *Nem mind arany, ami réz*. In: Hamvas Béla: *Nehéz nem szatírárt írni*. (Hamvas Béla Művei, 29.) Szentendre, Medio Kiadó, 2016, 458.

1 Weiner Sennyei Tibor Hamvas Béla és a humor kapcsán tartott előadást Erdőbényén, a 10. *Bor, Mámor, Bénye fesztiválon* 2018. július 7-én. Lapunkban ennek egy szerkesztett részletét közöljük. Az előadás teljes szövege a DRÓT-on hallgatható meg: <http://drot.eu/article/semmi-komoly-hamvas-bela-weiner-sennyei-tibor-eloadasa-hangfelvetel>

2 Darabos Pál: *Hamvas Béla – Egy életmű fiziognómiája I–II*. Hamvas Kultúrakutató Intézet. Budapest. 2002. II. 137.

Darabos Pál, szerintem nagyon helyesen, kiemeli e darab kapcsán Hamvas máshol is többször említett két hindu gyakorlatát, a *neti-neti* módszert (úgy is fordíthatnánk, hogy *ez sem én, az sem én*) és a *tat vam aszi* módszert (*ez vagy te*): „De senki, kivétel nélkül senki sem ismeri fel önmaga démonát a Színielőadás szereplőinek képében, tükrében. Mindegyikük felismeri a másik arcát, és egymásra kezdenek mutogatni. Önismeretük a nullával egyenlő, sorsát egyikük sem világítja át, mert mindnyájan kifelé, a másik felé mutogatnak. Holott a sorsátvilágítás módszere éppen ennek az ellenkezője: befelé mindannyiunknak meg kell tagadnunk a közösséget és azonosságot a bennünk élő démonokkal, mert egyikük sem azonos velünk, sem ez, sem az.”⁵ – és ez alighanem valóban fontos Hamvas egyetlen vígjátékával kapcsolatban, van azonban még két fogalom, amit tisztáznunk kell, ha szeretnénk megérteni, miből is fakad ez a „fehér humor”, mi az eredője ennek a humormisztikának.

⁵ Darabos: I. m. II. 151.

„A színház egy sokváltozós egyenlet”

Formanek Csaba színész-rendezővel a Hamvas Béla-komédia első színházi adaptációja kapcsán, főképpen pedig az eddigi életútja megismeréséért és megismertetéséért készítettünk interjút.

Mióta foglalkozol színházzal és miért?

Szegedi gimnáziumi éveim alatt sodródtam egy iskolai angol nyelvű színjátszó csoportba. Az idő távlatából már vicces, de akkor az volt a célom csupán, hogy fejleszsem az angoltudásomat. Persze tudatlanul lehet, hogy másra készültem. Előtte ugyanis matematikával foglalkoztam, és meg voltam győződve, hogy abba az irányba megy tovább az életem. A színház viszont mindent felforgatott. A kreativitás és a jelenlét korábban nem tapasztalt lehetőségeit éreztem meg benne. Ezek persze a matematikára is jellemzőek: a komolyabb problémák megértéséhez, megoldásához nem csupán eredeti ötletekre, de bizonyos értelemben teljes átélésre vagy beleélésre is szükség van. A színház területén azonban egészen új dimenziók nyíltak. Kis túlzással mondhatjuk, hogy a színház egy nagyon bonyolult, sokváltozós egyenlet. Ennek az egyik ismeretlenje éppen te magad vagy. És melletted ott vannak további jelentős ismeretlenek: a szerepek, a színészek, az alkotótársak, a nézők.

Miért olyan fontos számodra a függetlenség?

A színház számomra nem cél, hanem eszköz, hogy eljussunk az ismeretlenhez, úgy is mondhatjuk, hogy az önismeret egyik nagyszerű eszköze. Az az illúzióm, hogy intézményi háttér nélkül könnyebben, gyorsabban tudok ebben mozogni, vagy ha tetszik, improvizálni. Nekem már gyerekkoromban is jobban tetszettek a filmekben a magádetektívek, mint a hivatasos zsaruk. Meg aztán a kockázattal járó adrenalin... Persze lehet, hogy tévedek. Az a néhány kőszínházi tapasztalat, amiben mégis részem lehetett, mindenesetre megerősített ebben. Egyébként mostanában a független szó helyett jobban szeretem a szabadúszó kifejezést használni magamra, hiszen egyrészt mindig függsz valamtól, tehát függetlenség nincs, másrészt pedig van valami költői abban, ha az úszó ember szabad, pontosan úgy, ahogy a hosszútávfutó magányos...

Miért fontos, hogy egy színháznak legyen otthona?

Talán nem fontos. Talán maga az otthon-keresés az igazán fontos, vagy inkább szükségszerű. Amikor Budapesten a Pátyolban dolgozunk, ott érzem magam otthon, most meg éppen Lendván, pár nappal ezelőtt Zalamerenyén, ahol drámaírói workshopot tartottam. Azelőtt meg Alsópáhokon, ahol színészi és rendezői tréninget vezettem. Korábban pedig a Tűzraktér, a Malomudvar, az S8 kis szobaszínháza, vagy a Müszi, ahol az akkori társulataimmal dolgozni tudtunk. Volt, amikor az albérletemben csináltam előadást a fürdőkádban, mert nem volt más lehetőségem. Akkor a kádban éreztem magam otthon. Abban is benne van a teljes világ. Az az érzésem, ha az ember keresi az otthonát, előbb-utóbb az otthon megtalálja őt. De az elmúlt években megtanultam azt is, hogy nem szabad ragaszkodni hozzájuk.

Mostanában főleg monodramákat rendeztél. Miket és miért?

Az lett a vágyam, hogy a munkafolyamat minden egyes fáziséért én magam legyek a felelős. Hogy minél közelebb juthassak a saját színházamhoz. Nem akartam én drámaíró lenni, mégis rengeteget tanultam a drámaírásról, amikor saját szövegeket írtam, még többet, amikor másokét igyekeztem vagy igyekeztünk fejleszteni, és nagyon sokat a színészetéről, amikor a saját szövegemet színpadra vittem, és még új dolgokat, amikor aztán más szerzőkét, pedig színész sem akartam lenni soha, és hát tulajdonképpen nem is vagyok. Az előadások viszont egyre személyesebbek lettek a monodramák során, és talán más színészek szájába adni ezeket a szövegeket – akkor és ott – bizonyos értelemben illetlenség is lett volna. Miközben „megtanultam” betörni a saját egyszemélyes világomba, tapasztaltabb és merészebb lettem abban

is, hogy rendezőként vagy trénerként másokat is erre buzdítsak, vagyis hogy keresék és alakítsák önmagukat, találják meg a saját belső forrásaikat, témáikat, vagy akár a maguk egyéni színházi nyelvét.

Kik inspiráltak leginkább?

Nagyon hosszú lista lenne, hiszen egyaránt fontosak – ha nem is azonos súllyal – azok a tanárok, mesterek, akikről személyesen tanulhattam, a rendezők, a színészek, az alkotótársak, akikkel dolgoztam, az előadásélmények, amelyek megrendítőek voltak, már nem is élő színházi emberek, akiknek a könyvei voltak rám nagy hatással, és legalább ennyire a közönség, különösen a visszajáró, állandó nézőink, akiknek leginkább szólnak ezek a művek. Valamint filmrendezők, képzőművészek, zenészek, írók, költők, tanáraim, diáktársaim, „bírák és bolondok”, szerelmek és barátságok. Mindenki egyszerre hat rám a jelenben vagy az évek távlatából. És hogy túlfeszítek a húrt: azok is hatnak rám, akikkel még nem is találkoztam.

Milyenek a visszajelzések – akár szakmai, akár nézői visszajelzésekre gondolsz – a darabjaidról, a játékokodról, a rendezésedről?

Az emberhez általában a pozitív visszajelzések jutnak el; akiknek esetleg nem tesz egy-egy előadásunk (biztosan ilyen is van), inkább csendesen elsomfordálnak. Egyébként kár, én szívesen meghallgatnám a csalódott nézőket is. Szóval hoztam leginkább a dicsérő szavak jutnak el, amiket olykor fesztiváldíjak és kritikák is megerősítenek. És leginkább a visszajáró, egyre bővülő közönségünk. A színház szerves részének tekintem a nézőket (mindegy, hogy szakmabeli, értelmiségi vagy más emberek ülnek ott), és alapvető felada-

tunk eljutni a szívükig. Ha ez nem sikerül, vagy nem törekszünk erre, az olyan, mint ha egy szakács csak saját magának főzne, vagy megválogatná a vendégeit. Nekem az a célom, hogy még az is szeresse a főztömet, aki korábban azt hitte, meg sem kóstolná az ilyet. Tehát nagyon fontos a visszajelzés, a szakma és a közönség részéről is, sőt – egyesekkel ellentétben – kritikai visszhangra is vágyom. Igaz, hogy a kritikusokat – kevés kivétellel – sajnos nem nagyon izgatja a mi színházunk. Van egy saját kánonjuk, amiből nem akarnak vagy nem mernek kitekinteni. Ezt nem értem. Ha én kritikus lennék, mennék mindenhol: a falusi színjátszóktól a börtönszínházakon át a diák- és egyetemi színpadokig, és bátorítanám őket, hogy dolgozzanak.

Milyennek látod a mai magyar színházi életet?

Nincs átfogó tapasztalatom, ez éppen a kritikusok asztala inkább. Annyit érzékelek, hogy kevés a kockázat, amit az alkotók vállalnak, mégis mindenki feltűnő szeretne lenni. Extravagáns ötletekből nincs hiány. Én viszont igazi, mély szembenézésre vágyom, ha színházat nézek. Ez pedig – legalábbis formailag – általában sokkal egyszerűbb és tisztább, mint a sok hókuszpókusz. Mostanában csak diákelőadásokon tapasztaltam mély szembenézést, bizonyára azért is, mert ez a korosztály még kifejezetten érzékenyen keresi önmagát. De hangsúlyoznom kell, viszonylag kis szeletét látom át a színházi életnek, úgyhogy ez talán csak az én sekélyes perspektívám.

Annak apropóján beszélgetünk, hogy a te rendezésedben fogják hamarosan bemutatni Hamvas Béla Nem mind arany, ami réz című vígjátékát a lendvai színházban. Nem

most dolgozol először külföldön. Miben más, ha egyáltalán más, külföldön, vidéken és Budapesten színházat csinálni?

Én úgy érzékelem, hogy elsősorban az adott csoporton vagy a rendezőn múlik, milyen a munkafolyamat. Vannak egészen radikális vagy jó értelemben megszállott figurák, mint mondjuk Perovics Zoltán Szegeden. Játsoztam egy kicsit az általa vezetett Metanoia társulatban, és azt hiszem, mindenkinek ki kéne legalább egyszer próbálni, milyen Peróval dolgozni. Elárulom: nem könnyű, de nagyon sokat lehet tanulni belőle. Minden milliméter és minden pici hangocská jelentős ebben a színházban, aminek a rendező az abszolút karmestere. A szlovén Bojan Jablanovec rendezésében készítettük el pár éve a *Manipulációk* című előadást, ott a munkamódszer volt nagyon meglepő, és Bojan szívós, egyszerre intuitív és intellektuális radikalizmusa, és hogy minden színészt igazi alkotótársként kezel. Oleg Zsukovszkij a munkabíráásával, ösztönlényével, kiszámíthatatlanságával, szertelenségével egészen egyedi színfolt az általam ismert színházi világban. Az olasz Paolo Antonio Simionival olyan volt dolgozni, mintha egy nagyon keménykezű pszichológus karmai közé kerültél volna. Egészen más volt olasz mesterektől commedia dell'arte tanulni, és megint más a Leqoc ihletésű amerikai bohóciskola... Szóval ezeket a tapasztalatokat nem tudnám elhelyezni egy térképen, és nem is mernék általánosítani. Úgy tűnik, mindenhol található konvencionálisabb és kísérletezőbb színház is.

Milyen Szlovéniában, Lendván rendezni?

A lendvai LESZSZ társulat egy korábbi magyar színjátszókból álló csoport, a sajnos azóta megszűnt Egy és Más Vándor-

színház tagjaiból verbuválódott. Ennek folytán vannak itt egészen tapasztalt, rutinos színészek, és vannak újoncok is, akik még most ismerkednek a színházi kifejezésekkel. A korosztály is vegyes: van középiskolás színészünk, egyetemistánk, és középkorú is van a csapatban. Nagyon nyitott, színházra és emberi kapcsolatokra éhes társaság, akik számára a muravidéki magyar kultúra, egyáltalán a magyarság a mindennapoknak valóban szerves része. Mi például Budapesten annyira természetesnek vesszük a saját nyelvünket, hogy észre sem vesszük, mit jelent használni. Mint ahogy az ember nem veszi észre általában, hogy levegőt vesz. Ennek a kis, pár ezres lélekszámú határon túli közösségnek, akik közül szinte mindenki ismer mindenkit, mindez létkérdés. Egy ilyen közegben eleve jó dolgozni. Az pedig külön izgalmas, hogy Hamvas szereplői az egészen sajátos muravidéki nyelvjárásban és tájszólással szólalnak meg. A különösen csengő, ízes nyelv pedig egy másféle gondolkozást, érzésvilágot is megidéz bennem, és nyilván majd a nem muravidéki nézőkben is, mint amit egyébként megszoktunk. Ez nagyon izgalmas találkozást eredményez az eredeti szöveggel és Hamvas univerzumával.

Miért éppen Hamvas?

Ez a darab már régóta kerülget. Egy barátom ajánlotta figyelmembe évekkal ezelőtt. Akkor még meg sem jelent nyomtatásban, csak azóta, a *Nehéz nem szatírárt írni* című kötetben. Magam is elég lelkes olvasója vagyok a Hamvas-életműnek, ezt a darabot azonban nem ismerhettem. Tudtommal nem írt más drámát, és talán nem is volt az a kifejezett drámaírói alkat. Amikor elolvastam, számos izgalmas motívumot találtam benne. A koldusokat, a főszereplő Medárd király figuráját, a Bolondot, egyáltalán ezt

a korrupciós hatalomittas közeget, az önismert hiányát, összességében azt a létrontást, illetve az ennek való ellenszegülést, ami Hamvas minden művében érdekelt.

Persze már az is motiváló önmagában, ha te lehetsz az első, aki Hamvas Béla egyetlen drámáját színpadra viszi. Sokáig nem találtam korosztályban a darabhoz megfelelően összetett és alkatilag is ideális társulatot, de bizonyára nekem is idő kellett, hogy a legjobbkor vághassunk bele ebbe a munkába.

Ez lesz a darab ősbemutatója, ha jól tudjuk. Milyen kihívások elé állít ez a szöveg? Miért érdekes 2018 őszén egy 1956-ban írott vígjáték?

Már az meglepő lehet, hogy Hamvas Béla vígjátékot írt. Aki kevésbé ismeri műveit, inkább valami súlyosabb műfajt társítana hozzá. Pedig szerintem a *Karnevál* is vígjáték, a maga módján. Sőt, én még az esszéi olvasásakor is szoktam hangosan nevetni. A *Nem mind arany, ami réz* egy képzeletbeli birodalomban játszódik. A cselekménye egyszerű, majdhogynem banális, és azzal együtt, hogy nagyon szellemes szövegek következnek egymás után, és néhány abszurdba hajló fordulat is van benne, a darabon mégis érződik – nem meglepő módon – egyféle esszészzerűség. A színpadi megvalósítás felől nézve, sok helyen túlírtnak éreztük. Nyilván Hamvasnak nem volt színpadi tapasztalata, és nem hiszem, hogy átnézte volna a darabját egy dramaturggal, vagy tanácsot kért volna színházi emberektől. Arra is kevés esélyt látok, hogy küldözgette volna a darabot különféle színházakhoz, hogy bemutassák, különösen akkoriban. Szerintem a megvalósítás nem nagyon izgatta.

Azzal a gondolattal játszott el, hogyan lehetne az elvesztett aranykort visszahozni, hogyan dőlhet meg a hamis hatalom, meg lehet-e állítani a létrontást, a nép közé

arany helyett rézpénzt szóró zsugori és hiú király szembesíthető-e saját magával. Megbukhat-e a zsarnok, és egyáltalán, mi vagy ki teszi zsarnokká, és valóban menthetetlen-e ő maga, illetve a birodalom. Persze mindezt – és én ezt iróniának érzem – csakis egy mese-vígjáték formájában lehetett megírni, hiszen egy színpadi mű azt a bonyolultságot, sok szót, ami, mondjuk, a *Karnevál*ban megjelenik, nem nagyon bírja el. A dramaturgiai problémák miatt – ősbemutató ide vagy oda – alaposan meghúztuk a szöveget, merész szerepösszevonásokkal éltünk, sőt, elkövetjük azt a „tiszteletlenséget” is, hogy bizonyos hosszabb párbeszédeket dalszövegekbe tömörítünk. Két ifjú titán segíti egyébként a munkámat, mindketten a budapesti Vörösmarty Gimnáziumban végeztek idén drámatagozaton. Lelkes Botond az előadás zenéjét komponálja, és a társulat énekes, zenei tudását fejleszti, Takács Olivérnek pedig segédrendezőként az a feladata, hogy új, friss rétegeket építsen az anyagba, tréningezze a színészeket, és engem is kontrolláljon, ha esetleg nagyon elszállnék valami nem kívánatos irányba. Tehát az eredeti művet rendesen felkavarjuk majd, például bekerültek kisebb részek néhány esszéiből, illetve a *Karnevál*ból is. Azt hiszem és remélem, mindezt Hamvas szellemében tesszük, éppen azért, hogy az élő játék a néző figyelmét majd oda irányíthassa, ahová egyébként az eredeti műben a szerző is szándékolta.

Az aktualitásokhoz pedig elég talán egyetlen momentumot említenem: Medárd, a darabbéli király azt tervezi, hogy betiltja a koldulást.

Hol láthatjuk majd?

A bemutató szeptember 21-én (nem mellesleg a Magyar Dráma Napján) lesz a Makovecz Imre tervezte lendvai színházban.

(Itt csak úgy mondják: „Makovecz deszkáin”). Másnap, 22-én ismétlünk. A későbbiekben több muravidéki és magyarországi településen, és egészen biztosan Budapesten is látható lesz az előadás.

Mi jön utána?

Kicsit összesűrűsödtek a feladatok, ugyanis még a lendvai premier előtt Budapesten, szeptember 14–15-én mutatjuk be egy kétszereplős darabomat *Az élet, amit holnap újrakezdünk* címmel. Ezt az Örkény István drámaírói ösztöndíj keretében írtam. Pusztai Luca és Kati Gábor szereplésével egy végzetes párkapcsolat pszichológiájába tekinthet be, aki ellátogat majd a Patyolatba. Az őszi évadban műsoron lesz a *Senki se mer egyedül élni* című előadásunk, valamint a *Hádész – Látomások az Alvilágból* című monodráám is. Közben egy többszereplős munkába is belevágunk majd, egyrészt *A színészi eksztázis útjai* elnevezésű korábbi workshopom résztvevői közül hívtam meg pár színészt, illetve szeretnék bevonni még a munkába pár frissen érettségizett diákszínjátst is, hiszen ahogy korábban említettem, nagyon sok lelkes és tehetséges fiatal volt szerencsém megismerni az elmúlt években. Velük nem egy megírt darabon szeretnék dolgozni, hanem műhelyszerűen, saját fejlesztésű anyagot fogunk megformálni.

*Az interjút
Weiner Sennyey Tibor készítette*

Méltóság és elfogadás az élet vége felé

A hospice egy önkéntes szemével

Tibi bácsi reggel érkezett a Budapest Hospice Házba, és azzal indított, hogy leesett a lépcsőn. Ment ki a kertbe cigarettázni, és nem vette észre, hogy a házból lépcső visz le. Szerencsére nem sérült komolyabban, elég volt itt-ott bekötözni. Én délután találkoztam vele, a nővérek ezzel a történettel bízták rám, félve, hogy majd csetleni-botlani fog itt nekünk. Annál is inkább, mert elég sokat jár ki dohányozni. Most, első találkozásunkkor is elszívott vagy öt cigi zsinórban. Betettem két széket az árnyékba, leültünk, és kerestük, tapogattuk a témákat, amelyek segítségével ismerkedhetnénk.

Tibi bácsi nagyon érdeklődő a másik ember iránt, ez hamar kiderült. Intelligens, érzékeny, nyitott. Vezető beosztásban dolgozott. Kérdezett egy alapítványról, hogy ismerem-e, mert ott is vannak önkéntesek, és régen, bő húsz éve, ő volt annak az alapítványnak a vezetője. Erre mondtam, hogy ez is egy alapítvány, a Magyar Hospice Alapítvány. Mi az a hospice? – kérdezte rögtön. Elöntött a szégyen, miért nem készültem arra, hogy valamelyik beteg megkérdezi. Időt kellett nyernem. Mégsem mondhattam, hogy a haladó rákbetegek helye!

– Menedék, azt jelenti a szó – kezdtem a lehető legmesszebről. Összeszedtem a gondolataimat, aztán már el tudtam neki magyarázni, úgy, hogy ne legyen bántó: olyan hely, ahol nem gyógyítás folyik (itt el kellett harapnom, amit baráti beszélgetésekben úgy mondok, hogy „már”, nehogy lemondóan hangozzék), itt az ápolás és a fájdalomcsillapítás van fókuszban. Kerülnöm kellett a végstádium kifejezést is, hiszen nem tudtam, hogy ő miként látja a saját állapotát. Kérdeztem, hogyan került ide, mit tudott erről a helyről. Korábban kórházban volt – válaszolta, s a lánya ugyanezeket mondta neki, amiket én.

Tibi bácsi magas, egyenes tartású ember, már nem ereje teljében, és ahogy mondja, jócskán le is van fogyva, de sportolóhoz méltóan megküzd, hogy minden erejét mozgósítsa, amikor feláll a székből. Botra támaszkodva jár. Fiatalkorában atléta volt.

Önkéntes tapasztalataim alapján írtam ezeket a sorokat, mert ugyan dolgozom a Magyar Hospice Alapítványnak, de nem közvetlenül a betegek mellett. Vannak azonban időszakok, amikor rendszeresen önkénteskedem a tízágas osztályon.

Tibi bácsi (akinek természetesen megváltoztattam a nevét) néhány hét múlva már sokkal-sokkal gyengébb. Közelebb lépek az ágyához, azt hittem, alszik, de nem: nyitva van a szeme, rögtön köszön. Nagyon kedvetlen. Azt mondja, nincs valami jól. Ki akar menni cigarettázni. Hozom a kocsit, de már felülni sem bír, én is alig tudok segíteni neki. A nadrágot nem tudom egyedül ráadni, a nővér segítségére van szükségem.

Négyen ülünk kint, a két nővérrel és Tibi bácsival, mindhárman az arcomba fújják a füstöt. A nővérek locsognak, egyszer csak Tibi bácsi megszólal:

– Hölgyek! El szeretnék búcsúzni maguktól. Talán hármójukkal vagyok itt a legjobb viszonyban. Most úgy érzem, itt a vége.

Ülünk döbrent csendben. A nővérek a cigarettájuk körül matatnak, én csendbe burkolódzom. Tibi bácsi még megkér, hogy vigyázzunk a gyerekeire, „tudják a telefon-számukat, ugye?” Az egyik nővér folytatja a történetet, amit elkezdett, újra fecsegnek. Tibi bácsi is beszáll a könnyed csevegésbe. Kicsit később azt kéri, hogy ha éjjel kiabál, menjenek be hozzá.

– Nem is szokott kiabálni, Tibi bácsi. Én még nem hallottam. Éjjel csengetni szokott – próbálja elkenni az egyik nővér.

– Holnap jó idő lesz? – vált témát a másik.

– Van a fiókomban egy kis pénz meg cigi, az legyen a maguké – így Tibi bácsi.

– Az a lányaié lesz – mondjuk szinte egyszerre.

Ettől visszatérek, újra meg tudok szólalni, és már tudom, hogyan fogok reagálni, hogyan fogom éreztetni, hogy nem kerülöm a témát. A nővérek is pontosan érzik a helyzet súlyát, de ők, nagyon helyesen, eltartják maguktól. Az ő dolguk a tevékenység. Pelenkáznak, gyógyszereznek, fürdetnek, nem egy, hanem tíz beteget, és közben beszélgetnek. Még én sem halhatok meg minden beteggel, nemhogy ők. Nagyon gyakorlottan meghúzzák a határt.

– Azért nem úgy megy ám az! – mondom Tibi bácsinak halkan.

– Nem olyan gyorsan, tudom, és nem fájdalom nélkül – válaszolja. Már csak suttogva tud beszélni.

– De, lehet, hogy fájdalom nélkül, de azért maga még nincs ott.

– Szeretnék elaludni.

– A gyerekekkel megbeszélte? – kérdezem Tibi bácsitól.

– Amit kellett, azt igen. A többi magammal viszem.

Újra bekapcsolódik a nővérek beszélgetésébe. Aztán az egyik nővérrel kettesben bekísérjük, levetkőztetjük pizsamára, ágyba fektetjük. Elkészönök tőle.

– Már megy is? – kérdezi. És most úgy néz rám, ahogy szokott. Egészen eddig nem voltam biztos benne, hogy felismert.

Olyan, mintha meg akarná komponálni a legvégét. Azt hiszem, azért, mert így tudja megteremteni magának az érzést, hogy az ő kezében van az irányítás. Ez kell ahhoz, hogy ne érezze olyan kiszolgáltatottnak magát, és ne féljen annyira. Jellemző, hogy pont a fájdalmat emelte ki, amire szerinte számíthatnia kell. Minden erre vonatkozó kutatás megállapítja, hogy az emberek, amikor a haláltól félnek, akkor nem magától az elmúlástól félnek, hanem a szenvedéstől, a fájdalomtól. A daganatos betegek is, pedig legtöbbjüknel a fájdalom eredményesen csillapítható.

Ez a történet sok mindent megmutat a hospice-ról azoknak, akik nem ismerik. A hospice betegek többsége daganatos beteg, ahogy a köznyelv hívja, rákos. Ez világszerte jellemző a hospice szolgáltatásra, és egész egyszerű oka van: ez az a betegségtípus, amelynek viszonylag kiszámítható az utolsó szakasza, és amelyet finanszíroz a társadalombiztosítás. Mert – sokan nem tudják – a hospice ingyenes. Lényege, hogy azoknak segít, akikről a gyógyításra szakosodott egészségügy már lemondott. Nagyon fontos ebben a segítségben a fájdalomcsillapítás, szakszóval palliáció. Ez külön területe az orvosi képzésnek, néhány éve már Magyarországon is lehet palliatív szakvizsgát tenni. A hospice orvosok tehát jobban értenek ahhoz, hogy a daganatos betegséggel járó fájdalmakat milyen szerekkel, milyen

adagolással lehet csillapítani, mint akár az onkológus kezelőorvos. A Magyar Hospice Alapítvány (és még néhány másik hospice intézmény) működtet fájdalomambulanciát, ahova a betegség kezdeti stádiumában lévő daganatos betegek, gyógyulófélben lévők is fordulhatnak, ha fájdalmukat nem tudják csillapítani.

Az alapítvány Budapest Hospice Háza az egyetlen hospice ház Magyarországon. Pedig jó lenne, ha sokkal több volna belőle, mert nagy szükség volna azokra a szolgáltatásokra, amelyeket csak egy ilyen kevés ágygal működő, építészetiileg is erre kialakított intézmény tud nyújtani. Kórházaknak is vannak hospice osztályai, Magyarországon körülbelül 300 hospice ágy van, s minden évben nyílnak új osztályok. A fekvőbeteg-ellátás mellett otthoni ápolást is igénybe tudnak venni a családok, ilyenkor az orvos, az ápoló, ha kell, a pszichológus, a dietetikus vagy akár az önkéntes is a beteg otthonába jár. Itt fontos megemlíteni, hogy szakápolásról van szó, tehát beteg melletti felügyeletet a hospice szolgáltatás nem tud biztosítani.

Az emberek többsége azt szeretné, ha az otthonában érné a halál. Az otthoni hospice szolgálat épp abban nyújt segítséget, hogy ne kelljen kórházban ápolni a betegeket, hisz a végstádiumban gyakran csak olyan ellátásokra van szükség, amelyeket otthon is megkaphatnak.

A hospice egyik kulcsszava a méltóság. Az, hogy az utolsó pillanatig tiszteljük a betegben az embert, a személyiséget. A hospice-ban nincsenek fölösleges vizsgálatok és kezelések, már nem szidjuk le a beteget, amiért dohányzik, és nem beszélünk vele kioktatóan vagy töredékinformációkat nyújtva. Nem mondják az orvosok, ápolók türelmetlenül, hogy ezt a gyógyszert be kell venni és kész, hanem elmagyarázzák, miért fontos. Erre persze épp azért van lehetőség, mert a hospice osztályok kis létszámúak. Húsz betegnél több általában nem jut két ápolóra, ez pedig lényegesen jobb arány, mint a kórházi osztályoké. A betegeket mindenkor tapintatosan tájékoztatjuk állapotukról, a realitást képviselve, de a reményt soha el nem vonva.

Van, aki megkérdezi, hogy mennyi ideje van még hátra, és van, aki abban bíz, hogy meggyógyul.

Szokták kérdezni, akik a házba látogatnak, hogy „innen már nem megy haza senki?” De, van, hogy hazamennek a betegek, mert a gondos ápolásban kicsit felerősödnek. Vagy csak egy időre jöttek be az otthonápolásból, amíg a rokonok kicsit pihennek. Nemrégiben volt egy idős hölgy a házban, aki már másodszor került be. Első alkalommal nagyon gyenge volt, egyre csak ment ki belőle az élet, a lánya, aki végig szeretettel gondozta, már elbúcsúzott tőle. Aztán a hölgy, mindkettejük meglepetésére, megerősödött, és haza is mehetett. Amikor bő egy hónap után visszakerült, azt mesélte a járókeretébe kapaszkodva, sétálás közben, hogy ez volt élete legszebb hónapja. Mindent átbeszéltek a lányával, az egész életüket. Egy-két hét múlva már nem tudott sétálni, s újabb egy-két héten belül meghalt. Csendesen, békésen.

Gaal Ilona

ANTON PAVLOVICS GUSZEV

Mágnes Ferkó

Most elmondom nektek, gyerekek, hogy miért nincs már a világban vasorrú bába, de még vasfogú bába se, miért nem élnek már közöttünk ilyen boszorkányok. Hallgassátok meg Mágnes Ferkó igaz történetét!

Élt egyszer egy fiú, akit Mágnes Ferkónak hívtak. Már egészen kiskorában ráragadt ez a név, nem sokkal azután, hogy véletlenül lenyelt egy erős mágneset, és az örökre ott maradt a gyomrában, többé senki se tudta kiszedni.

Ferkóra azután úgy tapadtak az emberek, mint kockacukorra a legyek. Szó szerint vonzotta őket. Persze nem mindenkit, csak azokat, akiknél valamilyen fémtárgy volt. Akinek aprópénz lapult a zsebében, aki órát, fülbevalót, gyűrűt, pirszinget viselt.

A fiú hamar meggazdagodott, ugyanis senki sem akart örökre Ferkó hasára tapadva élni. Az emberek inkább kifordították a zsebeiket, hogy ott hagyják rajta az aprópénzt, inkább lecsatolták az óráikat, lehúzták a gyűrűiket, kivették a pirszingjeiket, a fülbevalóikat, hogy elmenekülhessenek tőle.

Persze Ferkónak se hiányzott, hogy egy csomó tárgyat hordjon a hasán, így hát, amikor már alig bírta cipelni a sok értéket, hazament, és a konyhában merész kísérletbe fogott.

Az összes ételből és italból, amit csak talált a polcokon és a hűtőben, öntött egy keveset egy nagy tálba. A masszát jól összekeverte, belekóstolt, és azonnal olyan hasmenése támadt, hogy futnia kellett a vécéig.

Persze tisztában volt vele, hogy a mágnes nem jöhet ki a gyomrából. Nem is ez volt a szándéka, egészen mást tervezett.

Reggel, amikorra teljesen elmúlt a hascsikarása, újabb kísérletbe fogott. Azt gondolta, most nem egyszerre, hanem szép sorjában, egyenként keveri össze a hozzávalókat. Egész nap öntögette az ételeket és az italokat egymáshoz, sok mindent összekevert sok mindennel, míg végül – estefelé – hatalmasat kiáltott örömeiben:

– Hurrá! Sikerült! Feltaláltam a MISKÁ-t!

A MISKÁ-ból, vagyis a Mágnes Ideiglenesen Semlegesítő Kakaós Áfonyaporból csak egyetlen kiskanálnyit kellett tennie egy pohár tejbe, amint megitta, máris hullottak le a hasáról a tárgyak. Úgy koppantak és csilingeltek a konyhakövön, mint amikor a király kincstárnoka dobálja be az aranyakat a kincseskamrába.

Mágnes Ferkó megkönnyebbülten felnevetett, aztán mindent összegyűjtött egy zsákba. A zsákot a hátára vette, és szaladt, hogy még mielőtt elmúlna a varázsszer hatása, beadja a tárgyakat a Bizományi Áruházba. Megvették tőle az összes órát, fülbevalót, gyűrűt, pirszinget, és Ferkó még a fémpénzeket is beváltotta ropogós bankókra.

Üres zsákkal, ám papírpénzzel degeszre tömött zsebekkel lépett ki a boltból. Elégedetten dörzsölte össze a tenyerét.

De korai volt az öröme, mert mire hazaért, a hasa megint megtelt fémtárgyakkal, a szer hatása ugyanis csak alig fél óráig tartott.

Otthon gyorsan ivott hát egy MISKÁ-t, és amikor a tárgyak potyogni kezdtek a hasáról, újra megtöltötte a zsákot, hogy máris szaladjon vissza a Bizományi Áruházba.

Így ment ez három teljes napon át. A harmadik nap végére Mágnes Ferkó annyira gazdag lett, hogy a rengeteg pénztől alig fért be a lakásba. Oldalazva kellett mennie, hogy átjusson az előszobában kétoldalt kötegekben álló papírpénzrakások között. Amikor pedig végre beért a szobába, csak bankókra tudott lépni, de még feküdni is csak bankókra tudott, mert nemcsak a padlót, de még az ágyat is elöntötték a papírpénzek.

Közben Mágnes Ferkónak azzal is szembesülnie kellett, hogy mit sem ér a gazdagság, ha senki sincs, aki a közelébe szeretne jönni, ha az emberek inkább elmenekülnek előle, mint hogy barátkoznának vele.

Addigra ugyanis Mágnes Ferkónak híre ment a városban. Ha meglátták őt az emberek, visszafordultak, vagy átmentek az utca másik oldalára, nehogy Ferkó magára tapassza az értékeiket. Akik pedig még nem hallottak felőle, és véletlenül hozzátapadtak – ilyenek is voltak bőven –, azok se akartak többé találkozni vele, nehogy teljesen kifossa őket.

Csak egyetlen kisfiú akadt, aki önszántából ment oda Mágnes Ferkóhoz. Ez a fiú épp akkor jött ki a bábszínházból, amikor Ferkó aznap utoljára tartott hazafelé a Bizományi Áruházból.

Odalépett Ferkóhoz, és elsírta magát. De nem azért sírt, mert Ferkó hasához tapadt volna, hisz ennek a kisfiúnak se órája, se fülbevalója, se pirszingje nem volt, de még aprópénz se csörgött a zsebében.

– Miért sírsz? – kérdezte hát Mágnes Ferkó.

A fiú szipogott még egy keveset, aztán kifújta az orrát a papír zsebkendőbe, amit Ferkó nyomott a kezébe, végül elpanaszolta neki, hogy nagyon megijedt, mert a leggonoszabb boszorkány el akarta vinni a zsákjában, hogy megegye.

De nem is csak őt, hanem minden gyereket el akart vinni, akik a bábszínházban ültek.

Mágnes Ferkó végigsimított a kisfiú fején, hogy megvigasztalja.

Ám miután elköszönt tőle, és folytatta útját hazafelé, megint mindenki kitért előle. Voltak, akik még kiabáltak is, amint megpillantották: – Vigyázz, ott jön Mágnes Ferkó! Meneküljünk, mert odatapaszt a hasához!

Ferkót nagyon bántotta, hogy kerülik őt az emberek, hogy senki sem szereti.

Amikor hazaért, dühösen túrta le a bankókat az ágyáról. Amikor végre lefeküdt, eszébe jutott a síró kisfiú, és azután már csak ő járt a fejében. Ő az egyetlen, aki odajött hozzá, ő az egyetlen, aki nem menekült előle – gondolta Ferkó, és ugyanúgy érezte magát az ágyon, mint a síró kisfiú a bábszínház épülete előtt: legszívesebben ő is csak sírt volna.

Félálomban felidézte magában a találkozást, és minden egyes szót, amit a kisfiú mondott. De amikor az emlékekben odáig jutott, hogy a fiú elpanaszolja, a leggonoszabb boszorkány azzal ijesztgeti a gyerekeket, hogy elviszi őket a zsákjában, Mágnes Ferkó arckifejezése azonnal megváltozott, felült az ágyában, és nagyot kiáltott:

– Megvan! Hát persze! A leggonoszabb boszorkány maga a Vasorrú Bába!

És Ferkó már tudta is, mi a dolga.

Alig várta, hogy reggel legyen.

Kevert magának egy MISKÁ-t, közvetlenül a délelőtti bábelőadás kezdése előtt felhajtotta, aztán zsebre vágta a kis fémkanalat, amivel elkeverte az italt, és már szaladt is a bábszínházba.

Amikor beállt a sorba, hogy jegyet vegyen, mindenki elhúzódott előle, így végül nem is kellett várnia, azonnal kiszolgálták.

Először a nézőtéren sem akart mellé ülni senki, de amikor látták, hogy Mágnes Ferkó most nem vonzza a fémtárgyakat, az emberek kicsit bátrabbak lettek.

Ferkó pedig izgult, nehogy idő előtt elmúljon a Mágnes Ideiglenesen Semlegesítő Kakaós Áfonyapor hatása.

Összeszorított lábbal ült a nézőtéren, a fémkanalat a combjára tette, hogy biztosan észrevegye, ha a kanál hirtelen a hasára tapadna.

Aztán megjelent a színen a leggonoszabb boszorkány.

Ferkó csak erre várt. Fogta a kanalat, felállt, előrelopózott a bábokig, és abban a pillanatban, amikor a kanál a hasára tapadt, odalépett a Vasorrú Bába-hoz, aki épp akkor kezdte ijesztgetni a gyerekeket, hogy elviszi őket a zsákjában, otthon forró vízben megfőzi őket, aztán szép sorban mindnyájukat megeszi.

– Megenni a gyerekeket? – lépett oda hozzá Mágnes Ferkó. – Majd adok én neked zsákot meg ijesztgetést! Nesze! Nesze! – kiabálta, és odanyomta a hasát a boszorkány orrához.

A gyerekek a nézőtéren a hasukat fogták a nevetéstől, mert a Vasorrú Bába orra úgy odatapadt Ferkó hasához, hogy az öregasszony hiába kalimpált, hiába erőlködött, nem tudott elszabadulni.

Amikor pedig Ferkó meghajolt, és hasán a boszorkánnyal elindult kifelé a bábszínházból, a nézők tapsolni kezdtek, majd kórusban a nevét skandálták:

– Mág-nes Fer-kó! Mág-nes Fer-kó!

Ferkónak nagyon tetszett, hogy újra szeretik őt az emberek. Amint hazaért, azonnal leküldött a torkán egy nagy pohár MISKÁ-t, mire a boszorkány úgy zuhant le a hasáról, akár egy hatalmas kalapács, és az orra is épp akkorát koppant a konyhakövön.

Bedugta a zsákba, aztán elindult vele a Bizományi Áruházba. Elhatározta, hogy nem kér érte pénzt, inkább még ő fizet, csak tartsák ott örökre.

A pultra letett egy nagy köteg bankót, mellé a boszorkányt, és azt mondta:

– Ezt a gonoszt soha, de soha ne adják el senkinek. Tartsák itt örökre, míg világ a világ!

– Rendben – bólintott az eladó, és a mellényzsebébe csúsztatta a pénzt. Látszott, hogy nagyon elégedett.

Ferkó akkor már tudta, mi a dolga a világban. Tudta, hogy mire fogja használni azt a rengeteg pénzt, amit összegyűjtött. Másnap felkerekedett, vett egy csomó vonatjegyet, repülőjegyet, hajójegyet és buszjegyet, hogy a világ minden tájára elutazhasson.

Attól a naptól fogva éveken át járta a földrészeket, az országokat, a városokat északtól délig, keletről nyugatig, hogy mindenhol összegyűjtse és mindenhol hazahozza a vasorrú bábákat a Bizományi Áruházba, hogy egyiküknek se legyen még csak lehetősége se gyerekeket rémisztgetni.

De ha már annyit utazott, akkor persze a vasfogú bábákat is összegyűjtötte, mert azok is elég gonoszak, azoktól is könnyen kitelik, hogy nemcsak megfenyegetnek valakit, de bizony magukkal is viszik, hogy megegyék.

Mágnes Ferkót azóta ismerik és szeretik a gyerekek. Ma már mindenki tudja, hogy ő az, aki eltüntette a gonoszokat a világból.

A vasorrú bábákat és a vasfogú bábákat is.

Ha valaki valahol mégis látna egyet-egyet, hát biztos lehet benne, hogy Mágnes Ferkó nemsokára érte jön, a zsákjába teszi, hogy örök időkre bezárassa őt a Bizományi Áruházba.

Kiss Ottó fordítása

BÖDECS LÁSZLÓ

„Minden egyszerre nyuglódik”

Sepsi László: *Ördögcsapás* (Tilos az Á Könyvek, 2017)

Az *Ördögcsapás* zavarba ejtő ifjúsági regény, nemcsak azért, mert eleve meglévő pesszista hangulatát képes tragikus és teljes reménytelenségbe hajló fordulatokkal és végki-fejlettel tetézní, hanem azért is, mert afféle vegyes felvágott: úti regény, sőt inkább a road movie kifejezés illik rá, valamint a pár éve lefutott népszerű thrillersorozat, a *Stranger Things* és a klasszikus *Faust* egyvelege. A regény világában (az *Ördögcsapás*, a történet árnyékvilága, valóság mögötti alternatív valósága erősen hajaz a *Stranger Things*-ben lá-tott Upside Downra) és alapszituációjában (kisvárosi fiatalok baromira unatkoznak, ám jön a változást ígérő, mindentudó idegen) talán pont ezért nincsen igazi eredetiség. Ez azonban nem zárja ki, hogy meglepő legyen, és olvasásra érdemes.

A történet nem egysíkú karaktereket vonultat fel. Szandor Mamonnak hívják a kopasz, ellenszenves figurát, aki a bonyodalom okozója. A történet főszereplője, Vörös és a közeli barátai, Potter és Bika ajánlatot kapnak, hogy életük első saját koncertjének megíúsulása után kitörjenek nyomorukból, és ha akarják, elinduljanak a rejtélyes, de ígéretes, hírnév felé vezető úton, felsőbb erők „segítésével”.

Az író beszélő nevekkal operál: Gyíklapaj egy porfészek, ahol semmi sincs, egyszerű sorsok és sok nyomor lapos temetője a kisváros. Bika, a „nagyfejű” jó lelkű mamlasz egy egyszerű családból, aki nem túl differenciáltan gondolkodik a világról, sok erő van benne, de annál kevesebb ötlet vagy szándék. „Okostojás” Potter jó módú család gye-reke, racionális figura, aki elvan a számítógépes játékaival, legjobb barátjával, Vörössel egyetemben, és nem vágyik többre annál, amit családja révén megkaphat. Vörös viszont álmodozó, érzékenyebb figura, „költő”, aki „kínrímekbe szedett dalszövegeket ír”. Vörös neve ennek megfelelően talán a tüzességet, szenvedélyesebb lélektípust hivatott jelezni, vagy az ördöggel való cimborálásra utal, hiszen végül ő az, aki kíváncsiságból felel Mamon ajánlatára. Szandor Mamon figurájában az ördög egy afféle tehetségkutató producer bő-rébe bújik. A mammon a tulajdon, a javak, átvitt értelemben a pénz, valamint a démon, esetleg sátán fogalmakkal hozható kapcsolatba. A Szandor nevet pedig feltehetően Anton Szandor LaVey-től kölcsözni a szerző; a sátánizmus Amerikában bejegyzett egyházának alapítójától kaphatta fizimiskáját is a regény antagonistája.

Ha a karakterek megmaradtak volna ilyen skiccszerű, egy-egy erős vonással felvázolt formájukban, akkor a regény könnyen bohózáttá vált volna, de a fordulatok, és ez a szó-kimondó, csúnyán életszagú sötétség, amelyet a regény feltár, összetetté és érdekessé teszik a szöveget, és a didaktikusság szándéka nélkül is tanulságossá.

Egyrészt erős társadalomkritika a kiindulópont, a már említett Gyíklapaj sivársága, becsatornázatlansága kultúrába, lehetőségekbe tipikus és sajnos jobbra pontosan leírt vidéki városi miliő. Az érettségi előtt álló kamaszokra rázúdul az irántuk való érdekte-lenség, holott életük legfontosabb választásai előtt állnak.

Ezek a regénybeli fiatalok, mint a valódiak is, isznak, szexelnek (vagy csak szeretnének, de nagyon), és beszélnek is róla, csúnyán beszélnek, számítógépen játszanak, és főleg „nyüglődnek”. Mégsem dekadens vagy ellenszenves vadak ők, sokkal inkább empátiával ábrázolt, szerethető kamaszok, akiket a szerző dicséretes kéretlenséggel szólaltat meg, nem eufemizálva, de nem is démonizálva ügyes-bajos dolgaikat.

A regény egyik legnagyobb erénye, hogy valódi tiniproblémákat vet fel, igazi nyelven, és azokat nem bagatellizálja el, nem tekinti jelentéktelennek, sem megoldhatónak: „Tavaly ilyenkor anyámék el akartak válni (...) csak nyüglődtek, de nem történt semmi. (...) Az sem történet, ha a csajodnak nem jön meg, de nem terhes. Az is csak nyüglődés. (...) Jól van, bazmeg, akkor minden egyszerre nyüglődik.” Ezek a fiatalok a szokványos nehézségeken mennek keresztül (szerelem, szex, a család felbomlása), lehetőségeik és álmaik nincsenek összhangban, döntéskényszerben vannak, de alig kapnak figyelmet.

A párbeszédek és a rövid elmélkedések, leírások pörgősek és színesek; jól eltalált, egy- séges a stílus, amelyben megszólalnak, valahol a magas irodalom és a Stephen King-regények közti térben, így a regényt bárkinek élvezetes olvasni. Nem érződik rajta szándékolt lebutítás, sem túlegyszerűsítés, sallangmentes, de nem dísztelen. Jó arányban, olykor tagadhatatlanul széppé is válik a szöveg: „Jólesett belebámulni a vörösen izzó fadarabok tompa fényébe, amiket lassan kezdett körbevenni a szürke hamu. Piros foltok táncoltak tőle a szemem előtt, de én csak azért is néztem, mint valami elfelejtett görög tragédia hőse az elsős irodalomóráról, aki azzal bosszantja az isteneket, hogy azt nézi, amit nem szabad.”

Az egész történetet áthatja a transzcendens játékfelfogás, és kérdésfeltevés: az élet játék? Sokat szerepelnek ismert számítógépes játékok, afféle kámeaként, és idővel egyre nagyobb metaforikus jelentőséget kapnak, míg végül maga Szandor Mamon is játékként írja le kis afférjukat a regény záró részében.

Jó szívvel ajánlható ifjúsági regény az *Ördögcsapás*, mert valódi kamaszproblémákat kendőzetlenül képes megmutatni. Könnyen el tudom képzelni, hogy a fiatal olvasók magukra ismernek benne, a felnőtteknek pedig segíthet visszaemlékezni a kamaszlét komplexitására, valóságára, és hogy mennyi figyelmet igényelnek ilyenkor a gyerekek.

Vörösek története sokáig könnyed road movie-nak látszik, mintha csak, ahogy a szü- leiknek mondják, fesztiválra mennének. Ám hamar meg kell tanulniuk, hogy nem elég nyüglődni azokon a dolgokon, amelyek rajtuk kívül állnak, sokkal inkább vállalni kell a döntéseik, játékaik akár súlyos következményeit is.

SEPSI LÁSZLÓ

Ördögcsapás

(részlet)

A pincér srác egyetlen dolgot felejtett el megemlíteni: hogy a bányató az Ördögcsapáson fekszik. Ezt persze sejthettük volna már a nevéből, vagy ha gyakrabban konzultálunk az elnagyolt térképpel, még az is elárulta volna, de így csak akkor jöttünk rá, amikor ráfordultunk arra a bizonyos zúzott kővel leszórt bekötőútra, és körülöttünk besötétedett. Nem a nap ment le, csak minden hűvösebb és árnyékosabb lett, mintha felhők borították volna be az eget. Mint amikor napfogyatkozás idején a hold eltakarja az utolsó körömh- egynyi szeletet a napkorongból, a levegő lehűl, a madarak felkészülnek az éjszakára, és felfújtt tollakkal meg kókadozó csőrrel telepszenek meg a fák ágain. Csak éppen sem felhő, sem pedig hold nem volt az égen.

– Ti is érzitek?

Kidugtam a fejem a lehúzott ablakon, felnéztem az égre, meg vetettem egy lopott pillantást a pink robogó gazdájára a hátunk mögött.

– Nem felhő... tényleg besötétedett.

– Azt meg hogy?

– Ugyanúgy, ahogy egy napig tartott egy félórás út. Ez az út el van baszva.

– Köszt a pontos diagnózist.

Lehúzódtunk az út szélére, és Pam is megállt mellettünk. Úgy bámultuk a besötéte- dett eget, mint a középkori vándorok, akik egyetlen testesebb viharfelhő láttán rögtön az apokalipszist várták. Mintha vékony, fekete nejlont feszítettek volna az úrból érkező fény és közénk, ami elnyeli a napsugarak hetven százalékát.

– Ez azért kemény, srácok – mondta Pam a robogó volánjára támaszkodva. A motort nem állította le, ahogy mi sem a kocsit.

– Ha most... – kezdte Bika – ...ha most visszamennék Szurtosbányára, ott még nappal lenne?

– Itt is nappal van. Csak kevésbé napos nappal.

– Na persze. De ha most visszamennénk, az azt jelentené, hogy beijedtünk.

– Szerinted ő csinálja?

– Nem... szerintem ez az út ilyen.

– Vagy az a fogatlan majom drogot tett a kávénkba...

– Nem hiszem.

– Lassítani akar minket – köszörülte meg a torkát Potter. – Vagy ő, vagy az Ördög- csapás maga. Azt akarja, hogy megijedjünk, hogy hazameneküljünk, és életünk végéig azon keseregjünk, mit nem csináltunk végig.

Talán a kimerültség tette, talán a kora esti félhomály, de komolyabbnak tűnt a hangja, mint addig bármikor. Ült a kocsisötét sarkában, és ijesztő dolgokat mondott, nekem meg futkosott tőle a hátamon a hideg.

Szerzőink

- ADAMIK Zsolt 1982-ben született Gyulán. Novellákat, meséket, gyerekkönyveket ír, legutóbbi kötete az IBBY-, HIBBY- és Aranyvackor-díjas *Bibedombi Szörnyhatározó*. Szívesen megkóstolná a süstrümminget egyszer.
- APATS Gábor 1981-ben született Budapesten, jelenleg Dunakeszin él, újságíróként dolgozik. Verseit olvashattuk a Stádium Kiadó két antológiájában és az *Ezredvég* folyóiratban, írásai összegyűjtve az apatsgabor.wordpress.com oldalon találhatók.
- BOTOS Ferenc nyugalmazott középiskolai tanár, Budapesten él. Két évtizede publikál folyóiratokban, online fórumokon. Utóbbi kötete *Tükörajtó* címmel jelent meg (*Ezredvég*, 2011).
- BÓDECS László 1988-ban született Szombathelyen, költő. Második verseskötete *Az árvíz helye* címmel jelent meg (Fiatal Írók Szövetsége, 2018).
- FEKETE Valér Sior 1973-ban született Egerben, történelem–francia szakos tanár, képzőművész. Jelenleg Skóciában él és alkot.
- GAAL Ilona újságíró, a Magyar Hospice Alapítvány Orvos-Beteg Kapcsolat Programjának vezetője.
- GUSZEV, Anton Pavlovics (1914, Petrograd – 1963, Lvov) orosz ifjúsági író, a Szovjet Írószövetség tagja. *A Mágnes Ferkót* 1953-ban írta.
- HORVÁTH M. Zsófia 1977-ben született, grafikus, buddhista tanító, művészetterápiás foglalkoztató, a Buddha FM rádió főszerkesztője.
- KARIKÓ Szabolcs 1978-ban született, képzőművész, a lap címlapgrafikusa. Jelenleg Párizsban él, és művészeti vezetőként dolgozik több ügynökségnek.
- KISS Ottó 1963-ban született Battonyán, író, költő. Számtalan verses- és prózakötet szerzője, legutóbbi ifjúsági könyve *Ne félj, apa. Nagy kislánykönyv* címmel jelent meg (Móra, 2016).
- MAJOROS Nóra 1979-ben született Győrben. Író, leginkább gyermek- és ifjúsági könyveket ír, két munkáját orosz nyelven is kiadták. Legutóbbi ifjúsági regénye *Pityke és prém* címmel jelent meg (Móra, 2018).
- NYIRÁN Ferenc 1951-ben született Debrecenben, költő. Számos folyóiratban publikál verseket és könyvkritikákat. Első verseskötete *Apróságok kicsiny tárháza* címmel jelent meg (Műút-könyvek, 2016).
- SOMOGYI Aranka 1959-ben született Budapesten, programozó matematikus, ingatlanértékesítő, költő, író. Első verseskötete *Testmértan* címmel jelent meg (Műút-könyvek, 2016).
- VAJDICS Anikó 1964-ben született Budapesten. Költő, közgazdász, bölcész, jelenleg pszichodráma-vezetőként, műfordítóként, nyelvtanárként dolgozik.
- VÉCSEI Rita Andrea 1968-ban született Nagykőrösön. Költő, író, első verseskötete *Egy reggel futni kezdek* címmel jelent meg (Műút-könyvek, 2016).
- WEINER SENNYEY Tibor 1981-ben született Egerben, költő, író, a DRÓT főszerkesztője. Esszé- és verseskötetek szerzője, legutóbb sci-fi és misztikus elbeszélései jelentek meg *Az anakronista* címmel (2017).